

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

בפני **שופט היישאם ابو שחאדה**

בעניין:
1. ניצה כהן
2. היחדות הקראית העולמית (ע"ר)

ה浼קשים

ע"י עוז'ד אברהם רביבו

נגד

הרשות הראשית לישראל

המשיבה

ע"י עוז'ד הדר מורג מטעם פרקליטות מחוז
ת"א (אזוריה)

פסק דין

.1 המבקשות מנהלות אטלייז בעיר רמלה ואשר נושא שלט עם הכיתוב "אטלייז כשר – בהשגת
היחדות הקראית רמלה". המבקשות לא קיבלו תעודה כשרות מהמשיבה, היא הרשות
הראשית לישראל, ולפיכך נמסרה להן הודעה קנס בגין הצבת השלט הנ"ל. המבקשות הגיעו
בקשה לבית המשפט להאריך מועד להישפט. השאלת העומדת בפני לדון היא אם יש
מקום להאריך את המועד להישפט וכן מה תוקפה המשפטי של הודעה הקנס.

תיאור ההליכים בתיק

.2 המבקשת 1 היא יהודית קראיית ומנהלת עסק מסווג אטלייז ברחוב מנחם דניאל 5 בעיר
רמלה. מעל לעסק האטלייז הוצב שלט הנושא את הכיתוב הבא :

"אטלייז כשר"
ב להשגת היחדות הקראית רמלה
"חזקת תנופה"
עגלים, עופות וצאן
רח' מנחם דניאל 5, להזמנות 08-9250825, 052-2659426"

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39006 כהן ואה' נ' הרכבת הלאומית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

.3. המבקשת 2 היא עמותה רשומה הפעלת באופן וולונטרי ומטרתה קידום וניהול ענייניהם של היהודים הקרים בישראל. המשיבה היא הרכבת הלאומית לישראל וממונה על ביצועו של חוק איסור הונאה בכשרות תשמ"ג – 1983.

.4. ב- 13.9.2010 וב- 4.11.2010 נערכה ביקורת באטלייז על ידי מפקח של היחידה להונאה בכשרות אצל המשיבה. במהלך הביקורת ביום 13.9.2010פגש המפקח את המבקשת 1 ולקח את פרטיה לצורך מילוי דוח'. במעמד זה נמסרה לעיינו חשבונית העסק שבה מופיע מספר עסק המורשה זהזהה לטעות הזזה של המבקשת 1, ומכאן מסקנתו שהיא בעלת העסק. העתק דוגמא של חשבונית מפנקס החשבוניות של העסק הוגש לתיק בית המשפט ובחשבונית, בנוסף למספר עסק המורשה שהינו מספר תעודת הזזה של המבקשת, מופיע הכיתוב הבא :

"אטלייז 'חזזה תנופה'
כשר למהדרין – היהודים הקרים רמלה"

.5. המבקשות לא פנו למשיבה לקבלת תעודה כשרות ומכאן טענתה של המשיבה כי השולט הנ"ל הוצב בניגוד לחוק איסור הונאה בכשרות התשמ"ג – 1983. בעקבות הביקורת שנערכו באטלייז המשיבה שלחה בדו"ר רשום לכתובות העסק, הודעת קנס שמספרה 580013005 בסך של 1,000 ל"ש על שם המבקשת 1 (להלן "הודעת הקנס"). הודעת הקנס חוזרת למשיבה, וזו שלחה אותה בשנית בדו"ר רשום לכתובתה הפרטית של המבקשת 1. אישור מסירה התקבל אצל המשיבה ביום 7.12.2010.

.6. ביום 15.12.2010 פנתה המבקשת 1 למשיבה, באמצעות בא כוחה (שאיינו בא כח המבקשת 2) בבקשת לבטל הודעת הקנס. בכתב תשובה מיום 5.1.2011 מטעם המשיבה נמסר שהבקשה נדחתה. מכתב התשובה התקבל אצל בא כח המבקשת 1 ב- 16.1.2011.

.7. ב- 8.3.2011 פנתה המבקשת 2 למשיבה בבקשת לה夷יף על העבירה בגינה הוטל הקנס. בכתב תשובה מיום 10.3.2011 מטעם התובע המוסמך אצל המשיבה, הבקשה נדחתה, בין השאר, מן הטעם שהמועד להגשת הבקשה לה夷יף כבר חלף. במקביל, ביום 4.3.2011, שלחה המבקשת 2 מכתב לרב הראשי לישראל לראשונה לציוון הרב שלמה משה אמר, ובו ביקשה את ביטול הודעת הקנס. ביום 28.3.2011 השיב התובע המוסמך מטעם המשיבה כי

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

לפי החוק אין להציג בית אוכל ככשר אלא אם כן יש ברשותו תעודה הכשר בתוקף מטעם הרבנות הראשית לישראל ו/או הרבנות המקומית, ולכן הצגת האטלייז כ-"כשר" ללא תעודה הכשר מהוות עבירה על החוק ובגינה מוטל קנס.

.8. ביום 28.4.2011 המבקשות 1 ו- 2 הגיעו בקשה לבית המשפט להישפט על הودעתה הנקנ'
ובמסגרת אותה בקשה ביקשו גם הארצת מועד להגשת הבקשה להישפט. הבקשה הועברה לתגובה המשיבה אשר התנגדה לבקשת הארצת מועד וגם התנגדה לבקשת לגופו של עניין.

.9. קבועי דין בפני ליום 13.9.11 ואשר במהלךו נשמעו טענות באי זה הצדדים, וכן נשמעו גם דברי נציגי המבקשת 2 וכן שמעתי את דבריו של המפקח מטעם המשיבה שמסר למבקשת 1 את הודעתה הנקנ'. בעקבות הדיון הוריתי לצדדים, כפי שיוסבר בהמשך, להגיש טיעונים משלימים בכתב.

טענות הצדדים

.10. **המבקשות** טוענות שהנקנ' שבו מנוהל האטלייז נמצא בבעלותה של המבקשת 2 ומשמש כאטלייז מזוהה לשירות שנים. מטרתו של האטלייז לתת מענה לצרכים של היהודים הקרים בישראל בכלל וברמלה והסבירה בפרט, לאכילתבשר כשר לפי ההלכה הקרהית, לאחר ודיני הנסיבות לפי ההלכה הקרהית שונים הם מדיניות הנסיבות לפי ההלכה הרבנית. העדה הקרהית היא עדיה עתיקת יומין עם מנהיגים ייחודיים משלמה. המבקשת 2 ניהלה את העסק באופן ישיר בעבר אך מטעמים של נוחות ניהול פרסמה מכרו לבני העדה היהודית הקרהית לניהול העסק כאטלייז (ראו דברי הרבה מגדי שמואל הלוי מטעם המבקשת 2 בפרוטוי עמי' 7 ש' 1 – 5, וכן העתק הودעת המכروז שפרסמה המבקשת 2 מחודש Mai 2004 והוגשה על ידי המבקשות). המבקשת 1 זכתה המכروז ותנאי לעיסוקה במקום הוא מכירתבשר שנשחט והוכשר לפי ההלכה הקרהית (סעיף 1(ג) לחוזה השכירות שבין המבקשת 1 למבקשת 2 מיום 8.1.2008). בעסק נעשה שימוש במילה "כשר" תוך הקפדה על הוספת המילים "בהתחת היהדות הקרהית" וכן לא יכולה להיות הטיעיה של הציבור ולפיכך לא בוצעה כל עבירה ודין הודעתה הקרהית" וכן לא יכולה להיות הטענה שיש לאפשר להם לקיים את אמונה זו הדתית ללא הפרעה וכי על המשיבה לגלות סובלנות כלפין.

.11. **המשיבה** טוענת שהודעתה הנקנ' נמסרה למבקשת 1, ולא למבקשת 2. המבקשת 1 היא הגורם הרשמי רשום אצל רשות המס ואחריות על ניהול העסק. הבקשה להישפט בגין

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

הודעת הקנס הוגשה באיחור ודינה להידחות בהיעדר טעמים מיוחדים להארכת המועד. המבקשת 2 נעדרת כל מעמד בדיון וכן יש גם לדחות את בקשהה להישפט על הודעת הקנס מאחר וההודעה בכלל לא מופנית כלפיה. יתרה מזאת, השימוש בביטוי "כשר" יש בו כדי להטעות את הציבור שהبشر שנזכר הוא "כשר" ובאישור המשיבה, ובעוד שאין כזה. יחד עם זאת, הביטוי "bahaghat haYahadot haKraiet" אין בו כדי לאין את העבירה מאחר ולגוף הנקרא "היהדות הקרהית" אין כל סמכות בחוק למתן תעוזת כשרות.

12. **במהלך הדיון שהתקיימים לפני ב-** 13.9.11 נציג המשיבה אישר, לאחר בירור שערץ, שהודעת הקנס שבפני הינה ראשונה מסווגה בכלל, מאז חקיקתו של **חוק איסור הונאה בכשרות תשמ"ג – 1983** ועד היום, שניתנה לאטלייז שבניהול היהודים הקרים עקב שימוש במילה "כשר" (פרוטי עמ' 5 ש' 18 – 22, עמ' 6 ש' 6 – 13). כמו כן, נציגי המבקשת 2 הדגישו שמדובר בעסק שבניהולים ובהשקעה ובעמداה של המבקשת 1 הוא פורמליל בלבד (פרוטי עמ' 2 ש' 13 – 14) וכי היהודים הקרים מקבלים תקציבים מטעם המדינה לניהול שירות הדת שלהם באופן אוטונומי, לרבות שירות שחיטה (פרוטי עמ' 2 ש' 30 – עמ' 3 ש' 4). כל מבקשם של המבקרים הוא לקיים את מצוות אמונה הדתית וכיבוד זכותם לחופש הדת והמצפון ללא כפייה דתית של המשיבה (פרוטי עמ' 3 ש' 5 – 7, עמ' 7 ש' 1 – 15).

13. בעקבות הדברים שעלו במהלך הדיון, ביום 18.9.2011 הורתיי לצדדים להגיש טיעונים משלימים בכתב, תוך צירוף מסמכים רלבנטיים, לגבי כל הנושאים שלහלן :

א. האטלייז ברמלה : מסמכים המוכיחים בעלות של המבקשת 2 על המבנה, העתק חוזה שכירות שבין המבקשת 1 למבקשת 2, העתק חוזה שכירות משנים עברו בדבר ניהול אטלייז במקום, העתק הודעת מכרז של המבקשת 2 לניהול אטלייז במקום, והבהרה כמה שנים המקום פועל כאטלייז ;

ב. באיזה נושא מדינה מקצת משאבים ו/או סיוע כלכלי לעדה הקרהית ו/או למבקשת 2, לצורך דוגמאות ומסמכים רלבנטיים (כגון בנושאי שחיטה, בתיה עליון, שירותים קבורה, בתיה כנסת, מבני ציבור וכו'), ומה המוגרת הנורמטיבית להקצתה זו ;

ג. האם העובدة שהודעת הקנס שבפני היא ראשונה מסווגה, הדבר מהו זה שינוי פתאומי במדיניות כלפי העדה הקרהית, וכן מקרים לבקשת טענה של "הגנה מן

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

הצדק" לפי סעיף 149 (10) לחוק **סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]** התשמ"ב –
1982, וזאת בשל העדר זכות טיעון (או מילוי חובת השימוש) בטרם מסירת הودעת
הכנס;

האם הוספת הביטוי "בהתשגת היהדות הקרהית" לאחר המילה "כשר" יש בה כדי
להקים לבקשת הגנה לפי סעיף 149 (4) לחוק **סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]**
התשמ"ב – 1982, היינו שהעובדות המתוארות בהודעת הכנס אינן מהוות עבירה.

14. הצדדים הגיעו טיעונים משלימים בנושאים הנ"ל. המבוקשות גם צירפו מסמכים משלימים
שוניים, שאתихיחס אליהם בהרחבה בהמשך. יודגש כי אין כל הסכמה בין הצדדים וכל אחד
מהם דבק בצדקת טענותו. המבוקשות טוענו שהמקרה שבפני מקרים בהם טענה של הגנה מן
הצדק בעוד שהמשיבה טענה הפוך. המשיבה טוענה שמדובר במקרה מובהק של דבר עבריה
והעובדת שהמדינה מקצת משאבים יהודים הקרים אין בה מאומה כדי לאין את
ה עבריה, בעוד שה浼וקשות מבונן טוענו הפוך. יצוין כי בעוד הטעיק שבפני תלי ועומד ננקטו
הליך גביה מטעם המרכז לגביות הכנס נגד המבוקשת 1 בגין הודהה הכנס, לרבות הטלת
עיקול על חשבונו הבנק שלו.

15. יתרה מזאת, בתשובה של המשיבה נאמר כי יש להקפיד על שלבי הדיון בתיק זה, והוא
אומר, יש לדון תחילת בשאלת אם יש בכלל מקום להערכת המועד להישפט. שלב דיוני זה
הינו בבחינת שלב מינהלי שבא לפני הדיון הפלילי. אם לא תינתן רשות להערכת מועד
ליהישפט, הרי שאין מקום לדון בטיענות לגופו של עניין לרבות בשאלות שהועלו מיזמתו של
בית המשפט. כמו כן, אם כן תינתן רשות להערכת המועד להישפט אז הטענות לגופו של
ענין צריך שייהיו מוכரעות בשלב הבא במסגרת ההליך הפלילי לאחר שיווגש כתוב אישום, ולא
בשלב מקדמי זה.

המסגרת הנורמטטיבית למતן הודהה הכנס

16. סעיף 3 (א) לחוק איסור הונאה בכשרות תשמ"ג – 1983 מורה כדלקמן :

בעל בית אוכל לא יציג בכתב את בית האוכל ככשר, אלא
אם ניתנה לו תעוזת השר."

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

סעיף 1 לחוק הנ"ל מגדיר "בית אוכל" כמקום שבו עוסקים במכירה לציבור של מוצרים
לשם אכילה, לרבות אטליז.

סעיף 2 לחוק האמור נקבע כי :

אליה רשאים לתת תעודהה הוכיחת לעניין חוק זה : (א) 2.(א)

- (1) מועצת הרבנות הראשית לישראל או רב שהיה הסמכה לכך ;
(2) רב מקומי המכון במקום שבו נמצא בית האוכל, מקום השחיטה או מקום ייצור המוצר ;
(3) ...

(ב) "רב מקומי" – מי שבידו אישור בכתב מאות מועצת הרבנות הראשית לישראל שהוא רב בישראל, והוא מכון כרכ עיר, רב מועצה אזורית, רב מושב או רב קיבוץ.

17. המבוקשות 1 ו- 2 אינן מחייבות ב-"תעודת הוכיחת" מטעם מי מהגורםים המוסמכים שפורטו בסעיף 2 לחוק ומכאן טענת המשיבה שהמבוקשת 1 עברה על הוראת סעיף 3 לחוק.

18. סעיף 1 (א) לחוק העבריות המנהליות תשמ"ו – 1985 קובע כי :

"שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות כי עבירה על הוראה שנקבעה בחוק מהחוקים המנויים בתוספת הראשונה או בתקנות שהותקנו לפיו, שאינה פשע, היא עבירה שבשלה ניתן להטיל Kens בדרך מינימלית (להלן – עבירה מינימלית) ; הקביעה יכול שתהיה דרך כלל, בתנאים או בסיגים".

ברשימת החוקים שמופיעה בתוספת הראשונה לחוק העבריות המנהליות תשמ"ו – 1985 מופיע, בין השאר, **חוק איסור הונאה בכשרות התשמ"ג – 1983**.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתה הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

.19. בסעיפים 1 ו-2 לתקנות העבירות המנהליות (קנס מינחלי – איסור הונאה בכשרות) תשנ"ב
– נקבע כי :

.1. עבירה על הוראה מהוראות סעיפים 3, 4, 5, 6, 7, 9 ו- 10 לחוק איסור
הונאה בכשרות תשמ"ג – 1983, היא עבירה מינימלית.

.2. (א) לעבירה מינימלית כאמור בתקנה 1 יהיה קנס מינחלי
קצוב של 1,000 שקלים חדשים; נעbara העבירה בידי
תאגיד, יהיה הקנס המינימלי 2,000 שקלים חדשים.

(ב) הקנס המינימלי הקצוב לעבירה מינימלית חוזרת יהיה כפל
הकנס המינימלי הקבוע לעבירה."

.20. המשמעות המעשית של הودעת הקנס שבפני היא כילוון של האטלי שבנייהו של המבוקש
1 ו- 2 במתכונתו הנוכחית. באם המבוקשת 2 היא בעלת עניין באטלי וגם אחראית על
ניהולו, כפי טענתה, הרי שהקנס בסך של 1,000 לח שקיבלה המבוקשת 1 צריך להיות מוכפל
בשיעור המבוקשת 2 תאגיד (עמוותה רשומה). כמו כן, המשך ניהול האטלי במתכונתו
ה הנוכחיית תוביל לכפל קנס בהמשך ולקנסות נוספות בעתיד. בנוסף לכך סעיף 19 לחוק
העבירות המנהליות תשמ"ו – 1985 קובע כי במידה והקנס המינימלי לא שולם בית המשפט
רשי, לפי בקשת תובע, להוראות על הטלת מסרר במקום הקנס שלא שולם. סעיף 20 לחוק
העבירות המנהליות מוסיף גם סמכות לבית המשפט להוראות על שלילת רישיונות העסק
שניתנו על פי דין בשל אי תשלום קנס מינימלי שהוטל על העסק.

.21. בטרם עבור לדון בטענות הצדדים לגופו של עניין (לרבות הכרעה בבקשת להארכת מועד
להישפט), מנו ראוי להבהיר את הרקע למחלוקת שבין הצדדים, ואשר הובילה לעמדתן
הנחרצת של המבוקשות שלא לשלם את הקנס המינימלי. העובדות של המקה שפני הן
פשוותה ב��ילת, כפי שתוארו לעיל. יחד עם זאת, לא ניתן להבין את מהות הסכוך שפני
ambil לנתן רקו היסטורי לקרו שבני היהדות הקרה בין היהדות הרכבתית
(האורחותודוקסית) שמייצגת על ידי המשיבת. כמו כן, לא ניתן לדעת לשורשים של דברים
ambil להיות מודע לתמונת הרקע והוא מעמדם המשפטי של היהודים הקרים בישראל
ומאבקם להכרה ציבורית. על נושאים אלה עומוד להלן בשלושת הפרקים הבאים.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

על הקרע ההיסטורי שבין היהודים "הרבניים" ליהודיים "קראים"

.22. השם "קראים" בא מילון "קרא" שmobנו קריית הדברים על פי הפשט וההיגיון בלשון הכתוב במקרא. לדעת הקראים אין ביאור המצוות בתורה יכול להתבסס על מסורת, אלא על פירוש הדברים בתורה כתובם וכלשונם. לפיכך, הקראים מאמנים ב-"תורה שבכתב", והיא התנ"ך, ומתנגדים לכל הקורי "תורה שבול פה" כגון משנה, תלמוד מדרשים וספרות רבנית. הופעת הקראים קשורה בשמו של ענן בן דוד שהיה, לפי המסורת הקרהית, בנו של ראש הגולת בבבל בربיעו השלישי של המאה השמינית לספה"נ. יש הטוענים שפרשיות הקראים מהרבניים מקורה בכללimenti בית שני. מכל מקום, הקראים התפתחו להיות פלג נפרד בתוך היהדות ואשר מוחן מפלגים אחרים כגון החסידים במאה השמונה עשרה, אנשי חב"ד, היהודים הרפורמים והיהודים הקונסרבטיביים, אשר מעולם לא נפרדו פירוד של ממש מהזרם היהודי העיקרי, הוא הזרם הרבני. ראו בעניין זה :

ראובן קשאני הקרים : קורות מסורות ומנהגים (דפוס קוואופרטיבי "אחותה", ירושלים תשל"ח – 1978) עמ' 7 – 12. (להלן – **קשאני**).

נתן שור **תולדות הקרים** (מוסד ביאליק, ירושלים, תשס"ג – 2003) עמ' 11 – 32. (להלן – **شور**).

מייכאל קוריינלידי המעד האישי של הקרים (הוצאת ראובן מס בע"מ, ירושלים, תשמ"ד – 1984) עמ' 13 – 33 (להלן – **קורייןליידי**).

יוסף אלגמייל תולדות היהדות הקרהית (המועצה הארץית של היהודים הקרים בישראל, רמלה, תשל"ט – 1979) כרך א', עמ' 55 – 64 (להלן – **אלגמייל**).

.23. לעומת זאת, היהודים הרבניים, שקיבלו את דברי "הרבניים" ומכאן שמותם, רואים בתורה שבול פה כמקור הלכתני מובהק שאין בלטו וכפירה בה כמוوة ככפירה עיקר. על מעמדה הנعلاה של התורה שבול פה ביוזמת הרבנית ראו :

מנחם אלון המשפט העברי : תולדותיו, מקורותיו ועקרונותיו (הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים, תשמ"ח) כרך א', עמ' 172 – 236.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

.24. הבדלי הגישה הדוקטרינרים בין הרבנים לקראים הובילו להתפתחותם של שתי הלכות מקבילות, אחת רבנית ואחת קראית, שמצד אחד דומות מאחר ושתיهن מכוון בתורה שבכתב, אך מצד שני גם שונות בשל עמדת הקראים בדבר אי קבלת התורה שבעל פה. למען ההמחשה ניתן מספר דוגמאות לשוני במנגינים שבין השניהם :

א. **לוח השנה** – הוא אחד מסלעי המחלוקת בין קראים לרבניים. לוח השנה הרבני נקבע מראש. הקראים קבעו שריאש החודש אינו חל בתאריך קבוע אלא על פי תצפיות הלבנה. כמו כן, אצל הקראים השנה החלה בחודש ניסן ולא בחודש תשרי. עקב כך חגי הקראים חלו בתאריכים שונים מלאה של היהודים הרבניים, ואלה אלה נחשבו בעיני אחיהם למחלטי הימים הקדושים. (שור, עמ' 61 – 62 ; קשאני, עמ' 46).

ב. **מצוות שבת** – בבתי הקראים, שלא כבתי הרבניים, לא הדליקו נרות בערב שבת. הקראים גם לא התירו להשתמש באש שהודלקה לפני כניסה שבת, ולכן היו בתיהם אפלים בלבד שבת, לעומתם המוארים של הרבניים (שור, עמ' 67 ; אלגמייל, עמ' 97 – 98 ; קשאני, עמ' 14). יתרה מזאת, אצל הקראים נאסר קיום יחסי אישות בין בני זוג בשבת (קורינלדי, עמ' 105).

ג. **כשרות** – הקראים מקפידים על שחיתת הקנה, הושט ושני ורידים. כמו כן, האיסור בדבר "בישול גדי בחלב אמו" מתפרש אצל הקראים על פי הפשט, היינו בחלב אמו בלבד, ולא איסור כלל לערבב בשר עם חלב כמו אצל הרבניים (אלגמייל עמ' 99 ; קשאני עמ' 25). כמו כן, קראים לא אוכלים את האליה, שתי הכליות ויוטרת הכבד (קורינלדי, עמ' 105)

ד. **תפילה** – קראים אינם מניחים תפילה (קשאני, עמ' 65 ; אלגמייל, עמ' 98).

ה. **齊齊ת** – הציצית של הקראים שונה מה齊齊ת של הרבניים. בניגוד לרבניים, חל איסור מוחלט אצל הקראים שיהיה בה שמצ' של שעטנו (אלגמייל, עמ' 98 ; קשאני, עמ' 65).

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

.1. **ראש השנה** – החג אצל הקראים הוא יום אחד ולא יומיים, כמו אצל הרבניים. כמו כן, הקראים לא תוקעים בשופר, ובכל מקרה החג נקרא אצלם בשם אחר והוא "יום התרועה" (אלגמייל עמ' 104 – 105 ; קשאני עמ' 54).

על ההבדלים בין מנהגי הקראים למנהגי הרבניים ראו גם :

F. Astren Karaite Judaism and Historical Understanding (University of South Carolina Press, 2004) pp. 72 – 76.

.25. הפילוג שבין קראים לרבניים הביא להתפתחות קורפוס הלכתי שלם בקרב היהודים הרבניים לגבי מעמדם של הקראים ביהדות. מצד אחד התפתחה גישה מקרבת ומתחשבת כלפי היהודים הקראים ואשר ראתה בהם חלק אינטגרלי מהעם היהודי. הרמב"ם טבע את הביטוי "תינוק שנשבה" לגבי הקראים, במובן זה שמדובר ביudeus לכל דבר ועניין אשר טעו בדרך ויש להתריר להם "להסתפק בנחלת ה'" בcpfוק לכך שיינטו את דרכם ומנהגיהם וכיירו בתורה שבعلפה. מחד מדובר בגישה מתחשבת אך מאידך יש בה הרבה מן הפטרנליزم. ראו בעניין זה :

יעקב שפירא "התיעחשות ההלכה לקראים – מדיניות ומסורת הלכתית" מחקרים משפטיים,
תשס"ב – 2002, עמ' 285, 293 – 295 (להלן – שפירא).

לעומת הגישה המקרבת ומתחשבת התפתחה גם גישה מרחיקה ודוחה כלפי הקראים, ואשר קבעה כי יש להחרים ולנדוטם בהיותם ספק ממזרים, וכך גם פסולី חיתון (שפירא, עמ' 299 – 300). גישה אחרת קבעה כי ניתן לקבל את הקראים בcpfוק "לגיורם", בהיותם לא יהודים (שפירא, עמ' 309 – 314). יודגש כי הטענות כלפי הקראים שהנים ספק ממזרים וכך פסולី חיתון ופסולים מממן עדות וקיים צורך בגיורם, אין טענות שיחודיות לתקופות היסטוריות עתיקות, אלא הן טענות שעולות ונשנות במסות העשרים והעשרים ואחת במדינת ישראל כלפי קראים אזרחי המדינה, וכן כלפי יהודי שמי מאבותיו הינו מצוי קראי. לדוגמאות בעניין זה ראו : שפירא, עמ' 314 – 322 ; קוריינלדי עמ' 122 – 142. לדוגמא יחסית עדכנית ראו פסק הדין של בית הדין הרבני הגדול שדן בתוקף הגיור לחומרה שנעשה לאישה שאביה היה ממוץ יהודה קראי : תיק מס' 6122-1-21 פלונית נ' פלוני (פורסם ב- "נבו", ניתן ביום 18.12.2008).

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

.26. ברי שתחשות העלבון וההשלפה של יהודי מאמין מומצא קראי בולטת ומוזכרת לעין כאשר אומרים לו שאינו "יהודי" וכי עליו לעבור גיור כמו אדם נוכרי, שאינו בן הדת היהודית. כמו כן, הגישה שרוואה בו גם פסול חיתון, שאינו יכול לבוא בכלל האוכלוסייה הרובנית, יוצרת ניכור חברתי שMOVIL לבדלנותו בעל כורחו.

.27. חרף הקרע ההיסטורי ובברי הבלע והמשטמה (לעתים באופן הדדי), הדעה בהלכה הרובנית לפיה הקרים אינם יהודים הינה בבחינת דעת מייעוט והדעה הרווחת והמקובלת היא דוקא זו הרואה בהם כיהודים (בג"ץ 30/76 **סיהו נ' בית דין הדין לעדת היהודים הקרים פ"ד לא** (1) 13, 19, דברי השופט לנדווי; בג"ץ 47/82 **קרן התנועה ליהדות מתקדמת בישראל נ' שר הדתות פ"ד מג** (2) 691, 661 – 690, דברי המשנה לנשיא, השופט אלון; ע"מ (ב"ש) 101/08 **פלוני נ' פלוני**, פורסם ב- "נבו", ניתן ב- 18.11.08, דברי כבוד סגן הנשיא השופט הנדל (כתוארו דאז). ההלכה הרובנית מכירה בנישואי הקרים בין עצם בני הזוג הנדל (בג"ץ 121 – 110 עמ' 121). כמו כן, ההלכה הרובנית מכירה בירושה ששם עושים, בשל השוני בין בני הזוג הנדל לבין בני הזוג הזרים, רק לגבי תוקף הגירושין שם עושים, בעודם בני הזוג הנדל (בג"ץ 121 – 110 עמ' 121). כמו כן, לארץ השני, בין המאה ה- 16 לספה"נ ועד המאה הנוכחית, התפתח פולמוס בהלכה הרובנית בקשר לאפשרות להתרת חיתון בין רבניים לקרים. בפולמוס זה היו פוסקי הלכה שהתיירו חיתון בין קראים לרבניים, והוא פוסקי הלכה אחרים שאstro זאת (קורינלדי, עמי 122 – 142; שפירא, עמי 314 – 321). למדך שעדת ההלכה הרובנית ביחס לקראים אינה עשויה מיקשה אחת, אלא מרכיבת מדועות מגוונות ושותפות.

.28. הנושא שעומד בפני הדיון, זכותם של הקרים לנוהג על פי דיני הנסיבות לפי ההלכה הקריםית, חרף התנגדות הרבניים לכך, אינו חדש. במחקריהם שנערכו על הקהילה היהודית במצרים התקיון במאות העשרית והאחת עשרה לספה"נ עולה שבעיר פוסטאט (Fustat) (כיום העיר העתיקה של קהיר, מצרים) הנהלו מאמינים תקיפים, ואף אלימים, בין רבניים לקרים, עת שהאחרונים ביקשו לקיים שחיטה נפרדת מהרבניים (קורינלדי, עמי 24). כמו כן, גם בעיר רملת התקופה ההיסטורית האמורה נתגלו סכסוך בין רבניים וקרים מפני שהקרים סיירבו לקבל עליהם פיקוח רבני בענייני השירות (שופר, עמי 66). מאז החלפו אלפי שנה וסכסוך היסטורי זה לא בא לסיוםו. הוקמה המדינה והיהודים הרבניים אוחזים בשטון המרכז והיהודים הקרים חשים מ קופחים. בשנת 1983 נחקק **חוק איסור הונאה בכשירות** ואשר ריכז בידי המשيبة את הסמכות הבלעדית בענייני שירות. בדין שהתקיים בפני ב- 13.9.2011 בבית המשפט השלום ברמלה כמה לה מהומת זוטא באולם בעת

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתה הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

שהמפקח מטעם המשיבה שמסר את הودעת הכנס אמר את הדברים הבאים בחתימתו:
לאטלייז של המבקשים והבשר שנמכר במקום (פרוטי עמי 4 ש' 11 – 20):

"אני עובד 12 שנה, אנחנו לא נגד העדה הקרהית, זה לא מדיניות
חדרה זה מתשומיג. אני עברתי ממש ראייתי מילה כשר ואין
תעודת כשרות. ערכיה ביקורת ראשונה, לפני הכנס הייתה התראה
לגב' ניצה כהן. לאחר מכן הוטל קנס כיון שלא נמחקה המילה
כשר. אין התנצלות סדרתית לא יום יומי. נשא השר הוסדר
בחוק למי מותר וכי יכול לקבל תעודת כשרות. לפני שנת 83' כל
אחד כתוב מה שהוא רוצה, כל אחד כתוב כשר והשחיטה שם,
נמכר שם בשר טרפּ. אני חוזר כי.

(הקהל באולם צועק לגבי המילה **טרפּ**)

אני מתנצל שוב פעם. חוזר כי מהמילה. לא הייתה מטרה להרגיז,
טעות בניסוח שלי. **השחיטה היא לא לפּי ההלבת היהודית האורתודוקסית.**"

(ההדגשה – לא במקור).

בסוף המאה ה- 19 לספרה נמצאו בבית הכנסת "בן עזרא" בעיר העתיקה בקהיר (שהינו בית הכנסת רבני) מסמכים שונים מתקופות היסטוריות שונות ואשר כוללים כתובות, שטרות, צוותות, צוי ירושה ועוד, המתיחסים ליהודים שהתגוררו בעיקר בקהיר אך גם במקומות אחרים (כגון **רמלה**) ואשר הגיעו בסופו של דבר לבית הכנסת בקהיר ונוסף לאוסף שהיה גנוו שם. המסמכים הנ"ל הועברו חלקם לאוניברסיטת קיימברידג'enganlia וחלקים الآخر הועבר לארכיבים שונים בארה"ב ובאנגליה. אוסף המסמכים זכה לכינוי "מסרכי הגניזה בקהיר". מבין המסמכים השונים של הגניזה בקהיר נמצאו גם כתובות מהמאה ה- 11 עד ה- 13 בספרה של נישואים "מעורבים" בין רבנים לקרים. בכתבאות היו תנאים מפורטים שלפיהם כל אחד מבני הזוג מתחייב לכבד אתמנהגו של الآخر בענייני לוח השנה ומועד ישראל (הבעל הרבני מתחייב שלא לחולל את ימי החג של בת זוגו הקרהית והיא לא תחולל את ימי החג שלו), כשרות (שהבעל הרבני לא יכנס לביתו אליה, כליות ויורתת הכבד), שבת (שהבעל הרבני לא ידליק נר בשבת) וביאה (שהבעל הרבני

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

מתחייב שלא לקיים יחסי אישות עם אשתו הקרהית בשבת). כמו כן, נרשם שם הבעל יפר את החובים הניל אזי ישם כופר לעני העיר, הרבניים והקראים. היכולת של בן (או בת) של עדת אחת לקבוע תנאים בכתבה לבת (או בן) הזוג מהעדה האחראית, הינה גם ביטוי לנסיבות ההיסטוריות הרלבנטיות למועד עריכת הכתובת, וכן למעמדם החברתי וייחוס המשפחתי של שני בני הזוג. כמו כן, הדברים מלמדים, חרף חילוקי הדעות, על תחושות אחדות ושותפות גורל וצורך בכבוד הדדי, ללא כפיה של דעתו של האחד על الآخر. ראו בעין זה :

**Judith Olszowy – Schlanger Karaite Marriage Documents
from the Cairo Geniza** (Brill, Leiden, 1998) pp. 1-13, 252 – 266.

ראו גם : **קורינלדי**, עמ' 104 – 105.

המעמד המשפטי האנומלי של היהודים הקראים בישראל

הकנס המינחלי שבפני מעורר את השאלה העקרונית מה הם גבולות המותר וה אסור ליהודי קראי בישראל לחוiot על פי אמונהו ועל פי הדין הדתי שלו. דיני הכשרות לפי ההלכה הקראית שונים הם מדיני הנסיבות לפי ההלכה הרבענית. ברי, שגם אם המבוקשות היו פונות למשיבה ומבקשות תעודת כשרות לפי חוק איסור הונאה בנסיבות התשמ"ג – 1983 אין לא היו מתקבלות. המשיבה טוענת שהמבקשות יכולות לנחל את האטלייז כאוות נפשן, בכפוף לכך שלא יישו שימוש במילה "כשר". אם כך, ישאל השואל באיזו מילה ישתמשו הקראים על מנת לבטא את התאמתו שלبشر שנשחת בהתאם להלכה הקראית, וזאת מבלי שתتسوي עותה הלכה שהתפתחה במשך למעלה מ- 1,200 שנה מאז ימי של מייסד זרם זה ביהדות, ענן בן דוד במאה השמינית לספה"נ, ועד ימינו אלה ? במהלך כל שנות ההיסטוריה הקראית נעשה שימוש במילה "כשר" על ידי חכמי ההלכה הקראית שהיברו ספרות הלכתית ענפה ב מגוון נושאים ואשר ייחודית להם. היכן ניתן "להמציא" כיום מילה חדשה לרעיון מסד בהלכה עתיקה יומין זו, לא כן שכן כאשר מדובר במילה שהינה מנשחת אפה של האמונה הדתית ?

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

.31. שאלת זכותו של היהודי קראי לעשות שימוש במילה "כרש" ללא הפרעה הינה שאלת משנה בתוך שאלת כללית יותר והיא באיזו מידה יכול היהודי קראי בישראל לישם את ההלכה הקראית על אורחות חייו השונים כגון נישואין וגירושין, ניהול מבני דת וקבורתם של קרוביו בעת פטירתם על פי מנהגיו. לא מדובר רק באקט הדתי - רוחני, אלא גם על תקופתו של אקט דתי - רוחני זה לפי חוקי המדינה. כך למשל, לאחר שיינשא יהודי קראי לפי ההלכה הקראית האם יוכל להירשם כנשוי במרשם האוכלוסין אצל משרד הפנים ולהונאות מההטבות המשפטיות שנובעות מסטטוס זה. ובאם יתגרש מਆשתו, לפי ההלכה הקראית, האם יוכל להירשם כגרוש במרשם האוכלוסין ולהינשא בשנית מבלי שייראה כמו שביצע עבירות ביגמיה. האם היהודי קראי, המקיים אורח חיים דתי הייחודי לו, זכאי לקבל תקציבים מטעם המדינה בניהול שירות הדת שלו, כפי שמקבלים יהודים ربנים וכפי שמקבלים גם בני דתות אחרות.

.32. המבוקשות טוענו בבקשת להישפט שהיהודים הקראים בישראל מונים בין 30 עד 35 אלף נפש. כפי שעוזר יבואר בהמשך, הנושא של "שירותי דת" למיניהם לאוכלוסייה הקראית בישראל איננו מוסדר ומתנהל בשיטת מתן פתרונות אד הוק לכל מקרה ומרקחה. לכארה הקראים מצויים מתחת ליטריה הנורמטיבית שמסדרה את אספקת שירותי הדת ליהודים בישראל, אך באותה מידה גם מחוצה לה, והכל בהסכמה ובשיתוף פעולה של רשויות השלטון. עקב כך נוצרו מצבים אנומלים בשירותי הדת הנิตנים ליהודים קראים.

.33. האנומליה המשפטית בעוניי יהודים קראים בולטת ומודקרת לעין בעוניי נישואין וגירושין. סעיפים 1 עד 4 לחוק שיפוט בתי דין ובניים (ನಿಶ್ವಾಂ ಗೀರುಷಾಂ) תש"י"ג – 1953 קובעים כדלקמן :

1. ענייני נישואין וגירושין של יהודים בישראל אזרחי המדינה או תושביה יהיו בשיפוטם הייחודי של בתי דין רבניים.

2. נישואין וגירושין של יהודים ייערכו בישראל על פי דין תורה.

3. הוגשה לבית הדין הרבני תביעה גירושין בין יהודים, אם על ידי האשה ואם על ידי האיש, יהיה בבית הדין רבני

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

שייפוט ייחודי בכל עניין הכרוך בתביעת הגירושין, לרבות
mezonoth לאישה ולילדים הזוג.

4. הגישה אשה יהודיה לבית דין רבני תביעתmezonoth, שלא
אגב גירושין, נגד אישה היהודית או עזובנו, לא תישמע
טענת הנتابע שאין לבית דין רבני שייפוט בעניין."

הוראותיו של החוק ברורות ואין משתמשות לשתי פנים. ענייני נישואין וגירושין של
"יהודים" הם בסמכותו הייחודית של בית הדין הרבני. כמו כן, בפסקה נקבע כי "דין
תורה" לצורך נישואין וגירושין של יהודים כולל בתוכו הון את התורה שבכתב והון את
התורה שבבעלפה לכל מכלול הדינים שבעלמה של ההלכה הרבענית (בג"ץ 80/63 גורפינקל נ'
שר הפנים פ"ד יז, 2048, 2061 בדברי בבוד השופט זילברג; בג"ץ 47/82 קרון התנועה
ליוזות מתקדמת בישראל נ' שר הדזנות פ"ד מג (2) 695, 661 בדברי בבוד המשנה לנשיאה
השופט מנחם אלון).

34. יהודים קראים אינם מכירים בתורה שבבעלפה ובפועל אין ערכאה אחרת שהוקמה על פי
חוק לצורך טיפול בענייני נישואין וגירושין של "יהודים", יהיה אשר יהיה הזרם ביהדות
שאליו הם משתיכים. עקב כך, הקראים בישראל הקימו "בית דין קראי" משליהם הפועל על
בסיס וולונטרי מזה עשרות שנים ומושבו בעיר רמלה ומכהנים בו רבנים קראים אשר
פוסקים לפי ההלכה הקראית. יוצא מכך שהיהודים הקראים בישראל מסדרים את ענייני
הנישואין והגירושין שלהם, כמו את ענייני הנסיבות, באופן עצמאי ובמנוחת מהמוסדות
השלטוניים שהוקמו על פי חוק.

35. יתרה מזאת, סעיף 2 (6) לחוק הרכבות הראשית תש"ס – 1980 מעניק סמכות יהודית
למועצה הרכבות הראשית למינוי רב לכהן כראש נישואין של יהודים. והוא אומר, לא כל
רב יכול להיות ראש נישואין, ורק רב שמונה על ידי הרכבות הראשית יכול לשמש בתפקיד
זה. לפניו חקיקתו של חוק הרכבות הראשית המצביע המשפטיה שהשר הדזנות היה זה
שהנפיק תעודה "רשות רשות לנישואין", ולפי הפרקטיקה שהיתה נהוגה היה מנפיק את
התעודה רק לאחר התיעיות עם מועצת הרכבות הראשית (בג"ץ 47/82 קרון התנועה
ליוזות מתקדמת בישראל נ' שר הדזנות פ"ד מג (2) 683 - 675, 661). בדברי בבוד המשנה
לנשיאה השופט מנחם אלון). לעומת זאת, ערכית טקס הנישואין אצל היהודים הקראים
בישראל נעשה על ידי רב של היהודים הקראים שלא הוסמך על ידי הרכבות הראשית לשמש

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הלאומית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הנונאה
בכשרות

בתפקיד זה, אלא על ידי שר הדתות. במצב המשפט שקדם לחוק הרבנות הראשית נקבע בפסקה שנייה אין אלה שנערכו על ידי רב קראי שהוסמך על ידי שר הדתות הם תקפים (בג"ץ 35/70 מרוזק נ' שר הפנים פ"ד כד (2) 628, 633). לאחר חקיקת חוק הרבנות הראשית, שר הדתות לא מוסמך להוציא תעודה רושם נישואין מאחר וסמכות זו מצוייה ביום בידיו מועצת הרבנות הראשית. דא עקא, יהודים קראים ממשיכים להינשא עד היום, בין היתר, בהסתמך על תעודה רושם נישואין שמונפקת לרוב העדה על ידי שר הדתות. האנומליה בולטת ומצוקת לעין מאחר וממשרד הפנים רושם את הנישואין הללו במרשם האוכלוסין בהסתמך על תעודה הנישואין שננתן רושם הנישואין שפועל מוחץ להוראות החוק (ראו בהרחבה בעניין זה בספרו של קוריינלדי, עמ' 160 – 166).

.36. במסמכים המשלימים שהוגשו על ידי המבוקשים הוגשו גם דוגמאות של מכתבי מינוי מטעם שרין דתות במשולות ישראל מתוקפות שונות לרב העדה הקראית ואשר ממנו אותו כרשות רושמת של נישואין בין בני בני העדה הקראית : מכתב מינוי מיום 18.9.1950 לרבי עמנואל מסעודה מטעם מר.ח.ז. הירשברג מנהל מחלקה במשרד הדתות, מכתב מינוי מ-26.9.1971 לרבי דוד ירושלמי מטעם שר הדתות ז. ורhaftיג, מכתב מינוי מ-27.7.1987 לרבי חיים הלוי מטעם שר הדתות זבולון המר, וכן מכתב מינוי מ-16.6.1992 לרבי אליהו מרוזק משרד הדתות פרופ' אבנר שאקי.

.37. המצב האנומלי שעל בסיסו נישואין וגיורשין של יהודים קראים בישראל מתנהלים בניגוד לאמור בחוק בתי דין ובניינים (נישואין וגיורשין) התשי"ג – 1953 יצר עמיימות ואי וודאות משפטית בנושאים קרדינליים אלה, וזאת בעקבות טענות של בני זוג קראים בדבר היעדר תוקף חוקי לפסיקותינו של בית הדין הקראי بحيותו פועל ללא הסכמה בחוק. טענות אלה היו עלות עת שאחד מבני הזוג לא היה מרוצה מהפסק שניתן. למען ההמחשה נביא דוגמאות מהפסיקה :

א. בג"ץ 35/70 מרוזק נ' שר הדתות פ"ד כד (2) 628. על פסק הדין ועל פירוט ההליכים המשפטיים שקדמו לו ראו גם קוריינלדי עמ' 88 – 91, 146 – 149)

במקרה זה היה מדובר בני זוג יהודים קראים אשר הת桓נו אצל מסדר נישואין קראי שהנפיק תעודה נישואין ואשר באמצעותה נרשם נישואיהם במרשם האוכלוסין. הנישואין לא עלו יפה ושניהם הגיעו בהסכםם לבית הדין הקראי על מנת להתגרש. בשלב מסוים הבעל חזר בו מהסכםתו להתדיין בפני בית הדין הקראי

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

אך בית הדין החליט בכל זאת להמשיך בתיק והורה על מתן גט כריאות
והנפיק תעודה גירושין. האישה פנתה למשרד הפנים עם תעודה הגירושין והגירושין
נרשמו במרשם האוכלוסין. הבעל הגיע עתירה לבג"ץ וטען שתעודה הגירושין בטלה
מעיקרה ונعدרת כל תוקף חוקי מאחר והונפקה על ידי ערכאה שיפוטית שפועלת
מחוץ לחוק (להלן "העתירה הראשונית"). העתירה הראשונה נסתיימה בהצהרה
מטעם רשוויות המדינה (שר הדתות ומשרד הפנים) כי אכן אין כל נפקות משפטית
לפסק ולתעודה הגירושין שהוצאה בבית דין הקראי, ולכן בוטל הרישום של
הגירושין במרשם האוכלוסין.

לימים האישה נישאה בשנית ליודי קראי אחר ונולדו לה מנישואיה החדשים שני
ילדים. הבעל הקודם פנה לבית הדין הרבני והצהיר שאין הוא מאשר במנaggi
הקראים ושחוא מבקש "להסתפק על נחלת ה'" ומסכים לקבל עליו על תורה
ומצוות. באותו בקשה ביקש שניתנו פסק דין הצהרתי שלפיו אין תוקף לנישואיו עם
אשרו הקראי מתכוון שלא נערכו עדת משה וישראל ועם הקידושין היו פסולים,
ולפיכך יש לרשמו כרווק ולא כנשוי ולתת לו היתר להינשא לכל איש יהודיה.
בקשתו של העוטר לקבלת היתר להתחתן עם רבנית נדחתה על ידי בית הדין הרבני
מאחר ולפי החלטת הרכבות הראשית אין להתיר לקראי להתחתן עם רבנית. בסופו
של דבר בית הדין הרבני קבע כי תוקף של נישואיו לפימנה הקראים מוטלים
בפסק וכי מותר לו להתחתן בשנית אך רק עם קראי. בעקבות פסק הדין של בית
הדין הרבני לפיו נישואיו מוטלים בפסק פנה הבעל למשרד הפנים וביקש להירשם
כרווק. משרד הפנים דחה את בקשתו ולפיכך עתר בשנית לבג"ץ (להלן "עתירתו
השנייה"). עתירתו השנייה נדחתה בעקבות כך שנקבע שניישואיו עם בת זוגו
הקראית, שנערכו כמנה הקראים, הם נישואין תקפים מאחר ונערכו על ידי מסדר
ニישואין קראי שהוסמך לכך על ידי שר הדתות.

יצוין כי מבחינה פורמלית, לאור ההצהרה של המדינה בעתירה הראשונה של הבעל
לבג"ץ שתעודה הגירושין נתנו בבית דין הקראי חסרת כל תוקף משפטי, הרי בעת
שנישאה האישה לבעה הקראי השני הייתה אשת איש. מספרו של פרופ'
קורינלדי (שהיה עורך הדין שייצג את הבעל בעתירה הניל') עולה כי הייתה החלטה
של היוזץ המשפטי לממשלה, באותה עת, שלא להעמיד את האישה לדין בגין עבירות
ביגמיה וזאת לאור הנסיבות המינוחדות שבתיק. כמו כן, הבעל שהתנגד לחוק
החוקי של תעודה הגירושין, עבר מספר שנים לאחר סיום הליכים בעתירה

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

השנייה, ביקש מרשות המדינה להכיר בתעודה זו. ואכן לבסוף נרשם גירושין
אליה במרשם האוכלוסין על פי התעודה הפסולה האמורה. (קורינלדי, עמ' 148,
הערה שלילים 20).

.ב. בג"ץ 30/76 סיהו נ' ביה"ד הדתי לעדת היהודים הקראים פ"ד לא (1) 13.

העותר ואשתו הם קראים ונישאו כמנוג הקראים והנישואין נרשמו במרשם
האוכלוסין. לימים הנישואין לא עלו יפה ושניהם הגיעו בהסכמה לבית הדין הקראי
היוושב ברמלה וביקשו גט. בשלב מסוים הבעל שינה את דעתו, והגיע תביעת
גירושין בבית הדין הרבני האזורי בתל אביב ושלח הודעה לבית הדין הקראי לפיה
בית הדין הקראי אינו מוסמך לדון בעניינויו. בית הדין הקראי לא נענה להודעתו
ולפיכך הבעל עתר לבג"ץ כנגד בית הדין. העתירה התקבלה ונקבע כי בית הדין
בכל לא מוסמך לדון בעניינוי גירושין של יהודים קראים מאחר ולא הווקם על פי
חוק.

יחד עם זאת, כבוד השופט לנדווי הביע תמייהה על משרד הדתות שתורם לערפOLF
במצב המשפטי בכך שהינו מחייב בבית דין הקראי הקצבה כספית לקיום
פעולותיו ומספק לו טפסי נישואין וגירושין ומאפשר להעביר תעוזות כאלה מאת
בית דין הקראי למשרד הפנים כאישור לרישום במרשם האוכלוסין (עמ' 16
לפסקה"ד).

כמו כן, השופט לנדווי קבע שחוק **בתי דין רבניים** (ニישואין וגירושין) מיועד לחול על
יהוד רבני ולא על יהודי קראי וכי באותו מקרים שאין הסכמה בין בני הזוג
הקראים להתגרש בפני בית דין הקראי יש להעביר את העניין לבית המשפט
המחוזי (עמ' 19 לפסקה"ד).

כבוד השופט שרשבסקי חלק על דעתו של כבוד השופט לנדווי וקבע שחוק **בתי דין
רבניים** (ニישואין וגירושין) חל על כל יהודי במדינה, בין רבני ובין קראי (עמ' 20
לפסקה"ד).

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

כבוד השופט כהן השאיר את שאלת תחולתו של **חוק בתים דין רבנים (ניסיונו וגירושו)** על יהודים קראים בצריך עיון (עמ' 21 לפסקה"ד).

.38. העולה מtopic פסק דין סיהו הניל' הוא שלא נקבעה בו הלכה כלשהי לגבי השאלה האם חוק **בתים דין רבנים (nisiono vgorushon)** חל על יהודים קראים או לא. מכל מקום, הפרקטיקה הנוהגת עד היום, ובහיעדר הוראה חוקית בעניין, היא כפי עמדתו של כבוד השופט לנדי. הוא אומר, בעת שמדובר בשני בני זוג קראים, שאין ביניהם הסכמה באיזה פורום שיפוטי יתגרשו, הרי שהענין לא ידוע בבית הדין הקראי וגם לא בבית הדין הרבני, אלא בבית המשפט לענייני משפחה ואשר מחייב על הגירושין את ההלכה הקראית. ראו : בג"ץ 6673/93 חיינה ואה' נ' בית הדין הרבני הגדל בירושלים, ניתן ב- 26.2.95 על ידי הרכב כבוד השופטים גולדברג, אור זמיר (לא פורסם, העתק הימנו הוגש על ידי המבקשים לפני הוראתו ונspark למערכת "נת המשפט"), וכן בה"ז 6358/00 אלגור נ' אלגור, פורסם ב- "נבו", ניתן ב- 24.10.01 על ידי כבוד הנשיא ברק.

.39. יחד עם זאת, באופןם מקרים שיש הסכמה בין בני הזוג לסמכוותו של בית הדין הרבני לדzon בעניינים, הרי שבית הדין הרבני יהיה מוסמך גם לדzon בשאלת חיובו של הבעל בכתב (ע"מ ב"ש) 101/08 פלונית נ' פלוני, פורסם ב- "נבו", ניתן ב- 18.11.08 על ידי כבוד ביהם"ש המחזוי בbaar שבע בהרכבת תלתא). בנוסף לכך, באופןם מקרים שבני הזוג הקראים מסכימים להתגרש בבית הדין הקראי ונinan פסק דין גירושין ואף נרשם במשרד הפנים, האישה לא יכולה לחזור בה מההסכם לאחר מספר שנים ולבקש שיוכחה שהגירושין אינם תקפים מאחר ונinan על ידי ערכאה לא מוסמכת ולבקש לחייב את הבעל בתשלום מזונות בשל היותם עדין נישואים (ע"א 378/76 עובדיה נ' עובדיה פ"ד לב (1) 544).

.40. המבקשות הגיעו לתיק בית המשפט העתק "רישון קבורה" מטעם "השר לשירותי דת" ואשר תוקפה מיום 1.1.2011 ועד 31.12.2012 לעסוק בקבורת נפטרים יהודים. הרישון ניתן ליהדות הקראית העולמית, היא המבקשת 2 בתיק שבפני. על הרישון נרשם שהוא ניתן בהתאם לתקנות שירות הדת (חברות לענייני קבורה) תשכ"ז-1967. למדק של יהודים הקראים שירות קבורה משליהם שהינם נפרדים משירותי הקבורה של יהודים רבניים.

.41. במכtab מיום 21.9.1995 ממשרד הדתות לבקשת 2, ואשר צורף למכלול המסמכים שהוגשו מטעמה נאמרו הדברים הבאים :

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

"הרינו מאשרים כי היעדות הקראית העולמית רשומה כעמותה מס' (-) מוכרת על ידי משרד הדתות כגוף המשפטים המייצג את קהל היהודים הקראים בישראל, והמונה על מתן השירותים הדתיים והוא מתוקצת על ידינו בדומה למוסדות הדתיות, לקיום חי עלייה הרוחניים, בהתאם לאמונתם, להפעלת מוסדותיה ברמלה, אשדוד, אופקים, רון, באר שבע, בת ים, ירושלים, קריית גת, ומושב מצליה. מצורף בזה ריכוז סניפי העמותה והמבנים אשר ברשותה".

כמו כן, ממשיכים נוספים על ידי המבקשות עולה שהכספים מטעם המדינה למימון שירות הדת של הציבור היהודי מועבר לשירות לבקשת 2 :

א. מכתב מיום 28.10.2008 ממשרד הפנים לבקשת 2 לפי תקציב העדה היהודית הקראית בגין שנת 2008 עומד על סך של 1.8 מיליון ש"ח.

ב. מכתב מיום 7.12.2009 ממשרד הפנים לבקשת 2 ואשר לפיו תקציב העדה הקראית לשנת 2009 עומד על 1.7 מיליון ש"ח, וכי התקציב לשנת 2010 יעמוד על סך של 1.34 מיליון ש"ח.

ג. מכתב מיום 17.8.11 ממשרד המשפטים לבקשת 2 ואשר לפיו תקציב העדה הקראית לשנת 2011 יעמוד על סך של 1.97 מיליון ש"ח.

הסדר הניהולי - כספי הניל בין המדינה לבין ציבור הקראים בישראל גם הוא יסודו באנומליה. הנושא של שירות דת יהודים בישראל מוסדר בחוק **שירותי הדת היהודית [נוסח משולב] תשל"א – 1971**, אשר מרים מועצות דתיות שמקבלות תקציבים מהמדינה לאספקת שירותים דתניים. אין הגדרה בחוק מה הם אוטם שירות דת שספקות המועצות הדתיות אך בפסקה נקבע שמדובר בענייני רבנות ונישואין, כשרות ו שחיטה, טהרת המשפחה, שירות קבורה, שבת ויערובין ופעילות תרבות תורניות (בג"ץ 4247/97 סיעת מר"ץ במעצת עיריית ירושלים נ' השר לענייני דתות פ"ד נב (5) 241, פסקה 7 לפסק דין של כבוד השופט חשין).

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

.43. מועצת דתית היא גוף סטטוטורי שכפוף לכל העקרונות של המשפט המינלי, בעוד שהמבקשת 2 היא גוף פרטני אשר למדינה אין כל סמכות להתערב במינוי חבריו. הדבר מעורר שאלות משפטיות בקשר לדין ש策יך לחול על המבקשת 2, שמחד הינה גוף פרטני ומ獨立 מלא תפקדים ציבוריים מובהקים. האם ניתן לטעון שיש כאן מקרה של דואליות נורמטיבית (משפט פרטי וציבורי) ? כמו כן, נניח שיקום לו גוף פרטי חדש מיסודם של אנשים מבני העדה הקראית ויבקש צו מנעה מהמשך העברת התקציבים למבקשת 2 ויבקש שהכספים יועברו דווקא אליו עקב חילוקי דעתות עם המבקשת 2. מצב דברים זהה עלול להביא לשיתוק שירות הדת לציבור הקראיים. כמו כן, נשאלת השאלה איזו ערכאה תהיה מוסמכת לדzon בתיק, בית משפט שלום בתביעה אזרחית או שמא בית המשפט המחויז שבתו כבית משפט לעניינים מינלאומיים. כך גם, נניח שאחד מבני העדה יסביר שהתקציב שמעניקה המדינה לעדה הקראית צריך להיות גדול יותר מזה שניתנו בפועל, בניגוד לעמדתה של המבקשת 2, עולה השאלה מה הבסיס המשפטי לדzon בעתרותו. על אותו משקל, נניח שיקום יותר ציבורי שיבקש לקצץ מחשיבות התקציב שמוענק למבקשת 2, לאחר והכספים שמעברים לה מטעם המדינה אינם מועברים מכוחה של מסגרת נורמטיבית ברורה ועקרון שלטון החוק מחייב את הפסקטם של התקציבים אלה עד שימצא פתרון חוקי ברור. גם אז, עלולה להיווצר סיטואציה שבה ציבור הקראי יפגע על לא עול בכפו.

.44. עינינו הרואות שנושא שירות הדת לציבור היהודי הקראי בישראל בניו מרבדים שונים של anomalיות משפטיות, דבר שמעיצים את אי הוודאות המשפטית בעניינים. anomalיות הללו מצביעות על ניהול עונייהם של מספר רבבות של אנשים אזרחי המדינה מחוץ למטריה של החוק, והכל בעידוד רשות הש鹻 השונות (משרד הדתות, משרד הפנים ובתי המשפט). נסכם להלן את anomalיות שהובאו לעיל :

א. **:right; overflow: hidden; position: relative; width: 100%;** רישום נישואין : קיים חוק מפורש שמורה שרישום נישואין בין יהודים ייערך על ידי רב רושים נישואין שהוסמך על ידי הרבנות הראשית (סעיף 2 (6) לחוק הרבנות הראשית תש"ט – 1980). אף על פי כן, הנישואין של יהודים קראיים נערך בפני רב קראי שלא הוסמך על ידי הרבנות הראשית ;

ב. **right; overflow: hidden; position: relative; width: 100%;** נישואין וגיורין : קיים חוק ברור שקובע מי הערכאה המוסכמת לדzon באופן בלעדי בענייני נישואין וגיורין של יהודים, אשר יתדיינו לפי "דין תורה" שנקבע בפסקה שהינו כולל תורה שבכתב ותורה בעלפה כמשמעותה ההלכתית (חוק

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

בתי דין רבניים (ニシוואין וגידושין) התשי"ג – 1953. לעומת זאת, לציבור היהודי הקרי בישראל יש בית דין דתי משלו, שפועל על ידי ידיהם פרטיות ולא חוקם על פי חוק. כמו כן, לבני זוג קראים יש את ה-"פררוגטיבה" לבחור באיזו ערכאה שיפוטית להתקין (בנסיבות לבית הדין הקרי שיחיל את ההלכה הקראית), או בהסכם לבית הדין הרבני שיחיל את ההלכה הרובנית, או בהיעדר הסכמה לבית משפט לענייני משפחה שיחיל את ההלכה הקראית). "פררוגטיבה" זו אינה מסורת יהודית רבנית. יחד עם זאת, אליה וקוץ בה, לאחר אותה "פררוגטיבה" יוצרת אי-וודאות משפטית.

בית הדין הكري ברמלה : מחד אותו בית דין מקבל תקציבים מטעם המדינה על מנת לקיים את פעילותו ותעודות גירושין שניתנות על ידו נרשומות במרשם האוכלוסין לצורך שינוי סטוס מנשוי לגרוש. מאידך, בעת שאחד מבני הזוג קופר בסמכותו של בית דין ועוטר לבג"ץ, מגיע נציג של המדינה לבית המשפט ומסכים שלאותו בית דין אין כל מעמד חוקי ולכן תעודות גירושין שניתנות על ידו הן בטלות מעיקרון ואין לפועל על פיהן.

קבורה : ליהודים קראים חברה קבורה נפרדת המשרתת רק אותם, ואינם מקבלים שירות קבורה מחברות קבורה רבניים, ויהודים רבניים לא עושים שימוש בשירותיהם.

מוסדות דתיות : הם גופים שהוקמו על פי חוק על מנת לתת שירות דת ליהודים (חוק שירות הדת היהודים [נוסח משולב] תשל"א – 1971). וiodgesh שאין בחוק הבחנה בין יהודי רבני ליהודי קראי. בפועל, יהודים קראים מקבלים שירות דת באמצעות גופו פרטי, ומהווים למנגנון שנקבע בחוק הנ"ל.

הרשות המצטייר הוא שהמדינה מדברת עם ציבור היהודים הקראים לגבי אופן ניהול ענייניהם הדתיים בשני קולות : מחד אומרת להם שהם יכולים לפעול מחוץ לחוק בכל הנושאים שпорטו לעיל, בבחינת "הלכה ואין מורין כו'", ומайдך אומרת להם שבאופן ספציפי לגבי חוק איסור הונאה בכשירות תשמ"ג – 1983, עמדתנו היא "ייקוב הדין את ההר" וכן חובה עליהם לשלם את הودעת הכנס. לא מצאת בטעוני המשיבה הסבר מניין את הדעת לכפילות זו בעמדתה של המדינה.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

המאבק הציבורי של היהודים הקרים בישראל לקבלת הכרה משפטית

.46. היהודים הקרים הכוו כייהודים לצורך עלייה לישראל לפי חוק השבות תש"י – 1950 והגיעו לישראל בשני גלי עלייה עיקריים. הגל הראשון בשנים 1949 – 1950 והגל השני בשנים 1955 – 1956. רוב רובם של העולים, מבין היהודים הקרים, הגיעו ממצרים ומיוטם מעיראק ומטורקיה (אלגמייל, עמ' 205). היהודים הקרים זכו לחסן של ניכור מצד הממסד הדתי (הרבות הראשית ומשרד הדתות) שבא לידי ביטוי, לדוגמא, בכך שהטיפול בענייני העדה הופקד בתחילת מחלקת המיעוטים (שאינם יהודים) במשרד הדתות (קורינלדי, עמ' 145). המאבק הציבורי של היהודים הקרים בישראל הוביל להתערבות של ראש הממשלה דוד בן גוריון ואשר שלח מכתב לראשי העדה ב- 8.8.1960 ואשר הលו נוסחו:

"למר לוי חיים,
מציך עדת היהודים הקרים בישראל
שלום וברכה,

לאחר שקיבلت מכתבך דברת עמו נשיא המדינה, והבוקר נפגשתי
עם שר הדתות, והוסכם שאתנו מוכרים כעדת יהודית קראית,
ואינכם בגדר מיוטם לא יהודים, ומשרד הדתות יdag לכל צורכי
הדת של עדתכם במלוא יכולתו בגדר תקציבי המדינה.

בכבוד רב ובחוקה
ד. בן גוריון"

.47. המכתב הנ"ל צורף למסמכים המשלימים שהוגשו על ידי המבקשות (והוא גם מצוטט בספרו של קורינלדי, עמ' 145). אולם הودעה זו שלא לועתה בהחלטה מתאימה של הממשלה אינה מהוות הכרה משפטית בעדה כ-"עדת דתית" במובן **דבר המלך במועצת 1922 – 1947**, אלא הצהרה על מדיניותו של ראש הממשלה דאו כלפי העדה (בג"ץ 866/78 מוד"נ' ממשלה ישראל פ"ד לד (2) 663). בעקבות ההודעה הנ"ל הוקמה מחלוקת חדשה במשרד הדתות והיא "מחלקה ליהודים קראים שומרונים ולנידחי ישראל", אך העדה ראתה עצבון את הכללתה במסגרת "nidchi Israel" עד לבסוף הושב שם המחלוקת ל-"מחלקה לענייני קראים ושומרונים". כמו כן, נענה משרד הדתות לחלק מצורכי העדה בתקציב מתאים,

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתה הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

אולם לא חלה תזוזה ממשית בעניין דרישות העדה להכרה משפטית במעמד חוקי של "עדת דתית", וכן הקמת בית דין דתי לעדה כדוגמת בתי הדין הרבניים והקמת מועצות דתיות נפרדות (קורינלדי, עמי 145 – 146).

בשנת 1966 מינה שר הדתות ועדת ציבורית בראשות מלא מקום נשיא בית המשפט העליון כבוד השופט זילברג אשר תפקידיה היה לדון בבעית המועד האישית של ציבור הקרים בישראל. ניתן למצוא העתק חוות הדעת בספרו של פרופ' קורינלדי, בעמ' 226 – 253. להלן "**דו"ח ועדת זילברג**". בפני הוועדה התięציבו שני הרבנים הראשיים לישראל ואשר הביעו את עמדתם שככל עוד לא תחליט הקהילה הקרהית יכולה לנוטש את מנהיגיהם הדתיים ולהסתפק על נחלת הרבנים, לא יותר החיתון המערוב בין קראים ורבנים בישראל (דו"ח ועדת זילברג, אצל קורינלדי בעמ' 236 – 239). בפני הוועדה הועלו הצעות שונות למציאת פתרון לבעית המועד האישית של העדה הקרהית בישראל, וביניהם הצעה להכרה בהם כעדה דתית עצמאית ונפרדת מהיהודים הרבנים. הצעה זו נדחתה על ידי כבוד השופט זילברג מטעו חשש שהדבר יניצח את הקרע ההיסטורי שבין קראים לרבנים ויביא לפילוג בעם, אך הצעה לחוק חוק המקיים בית דין קראי שידון בענייני מעמד אישי של הקרים, ואשר יהיה בעל סמכות מקבילה לסמכוותו של בית דין הרבני (דו"ח ועדת זילברג, אצל קורינלדי בעמ' 239 – 240).

בקבוצת **דו"ח ועדת זילברג** הונחה על שולחן הכנסת **הצעת החוק שיפוט בתי דין יהודים קראים (ニシאין וגירושין) תשל"א – 1971** (ה"ח 923, תשל"א – 1971, עמ' 101). הצעת החוק לא עברה בכנסת ולכן המועצה הארץית של המבashtra 2 עתרה לבג"ץ וביקשה שהעדה הקרהית בישראל תוכר כ-"**עדת דתית**" לפי הוראות סימן 51 **לדבר המלך במועצה 1922 – 1947**, ובנגדות להמלצתה של ועדת זילברג (בג"ץ 866/78 **מורץ נ' ממשלת ישראל** פ"ד לד (2) 657). יובהר שהכרה כ-"**עדת דתית**" לפי ההוראה הנ"ל תקים ליהודים הקרים אוטונומיה בענייני דת. כבוד השופט לנדווי חזר על הצורך להסדיר את ענייני המועד האישית של הקרים בחקיקה ובסופה של דבר דחה את העתירה מאחר וסביר שאין זה נכון שביית המשפט יתעורר בשיקול הדעת של הממשלה בענייני מדיניות איזו עדת דת תוכר כ-"**עדת דתית**" ואיזו לא. מכל מקום כבוד השופט לנדווי העיר את ההחלטה שראואה לציוון בהקשר של התיק שבפני (עמ' 663 לפסה "ד"):

"**גם ענייני השחיטה והקבורה של העדה הקרהית יכולים להתנהל על בסיס וולונטרי כמו עד כה, בדרך שנוהגות כמה מיטות דתיות**

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

יהודיות בישראל, מפני שאלת אין רשות להשתיק למסגרות
הדתיות היהודיות המוכרות".

ובהמשך פסק דין קבע כי (בעמ' 664 לפסח"ד) :

"ראינו שנציגי העדה ויתרו בעבר על הרענון לבקש את ההכרה הנפרדת כעדת דתית. עתה שינו דעתם, נראה בתקופה שבדרך ההכרה בתור עדת יתקדמו גם אל פתרון בעיית השיפוט בענייני המיעמד האישית של בני העדה. אבל בזה הם עלו על דרך לא דרך, כי הבעיה זו קיימת, והיא חמורה מאוד, אבל לא בזיה יימצא לה הפתרון. ביחס ליתר ענייני העדה לא שוכנעתי, שאלה לא יוכל להתנהל גם להבא על בסיס וולונטרי ושכדי לקדם מן הצורך הוא לשלם את המחיר של הפרדתם הפורמלית של הקראים מכלל היהודים במדינה".

במילים אחרות, כבוד השופט לנדיי רואה שנוסאים של נישואין וגירושין צריכים להיות מוסדרים בחקיקה, וכי בכל מקרה אין מקום להכיר בקראים כ-"עדת דתית" נפרדת מיהودים ربנים מתוך שמירה על האינטרס הציבורי הכללי למניעת הפרדתם מכלל הציבור היהודי בישראל. כמו כן, תמורה לכך שלא יקבלו מעמד של עדת דתית מוכרת, ניתן להתיר להם להתנהל באופן אוטונומי ווולונטרי בנושאים שונים, וביניהם, "שחיטה".

.50. בתגובה לעתירה לבג"ץ בעניין מורץ הودיעה הממשלה על החלטתה כי **הצעת חוק שיפוט בית דין יהודים קראים** תוגש מחדש, וכן הצעת החוק הונחה בשנית על שולחן הכנסת (ה'יח 141, תשל"ט – 1979, עמ' 259). הצעת החוק נפלה בקריאה ראשונה בכנסת ביוני 1980 (קוריינלדי, עמ' 150).

.51. למורת כל שנאמר לעיל, המצב המשפטי בעניין העדה הקראית בישראל נותר כפי שהוא. אין חקיקה שמסדרה את ענייני הנישואין והגירושין כפי שאין גם מסגרת נורמטיבית שמכירה ביהודים הקראים כ-"עדת דתית" לצורך ניהול ענייני הדת שלהם באופן אוטונומי, לרבות בענייני כשרות.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

.52 הרקע שהובא לעיל בפרק זה וכן גם בפרקם הקודמים מטרתו הייתה להבהיר את ההקשר המשפטי והציבורי שבו מתקיימת הודעת הכנס שבפניו, ואשר בludeיו לא ניתן היה לתהות על קנקנה של אותה הודעת קנס. משMALאכתנו תמה בעניין זה, בעת נüber לדzon בטענות הצדדים לגופו של ענין.

על מעמדה של המבקשת 2 ביחס להודעת הכנס

.53 המשיבה טוענת שהכנס ניתן לבקשת 1, ולא לבקשת 2 ולכן לבקשת 2 אין כל מעמד בHALIK שבפניו. כמו כן, המבוקשת 1 היא זו שרשומה אצל רשות המס כמו שאחראית על עסק האטלייז, ולא לבקשת 2.

.54 המבוקשת 2 הציגה מסמכים שונים ואשר לפייהם המבנה שבו מצוי האטלייז נשוא הכנס המינרלי נרכש על ידה בשנת 1971 על מנת שיישמש אטלייז שירותת את הקהילה הדראית. יוער כי חלק מהמסמכים הכתובת של האטלייז ברמלה מופיעה ברוחב מנחם דניאל 3 ובחלקם الآخر ברוחב מנחם דניאל 5. לא שמעתי טענה מעולם המשיבה שלא מדובר באותו עסק, ולכן אני מוכן לצאת מtopic ההנחה שאכן מדובר באותו מקום. כמו כן, הוגשו דוגמאות של חוזי שכירות עם שכירים שונים, כולל המבוקשת 1, ואשר לפייהם השוכר מתחייב לניהל את המקום אטלייז, וכי הינו מתחייב כי הבשר שיימכר בחנות יהיה שחוטט אך ורק על ידי שוחט יהודי קראי מוסמך, וכי תנאי זה הוא תנאי יסודי בהזזה שעול להביא לבטולות החזזה. כמו כן, הוגשו גם דוגמאות של רישיונות עסק להפעלת האטלייז מעיריית רמלה, כאשר רישיון העסק מופיע על שם המבוקשת 2. יתרה מזאת, המבוקשת 2 הוכרה על ידי משרד הדתות, כפי שהובא לעיל, כמו שמייצגת את הציבור היהודי בישראל ומקבלת בשמו תקציבים שונים.

.55 לפיכך, הנני קובע שלմבוקשת 2 מעמד מלא בHALIK שבפניו, והכנס שניתן לבקשת 1 ניתן לרשומו מחדש על שם המבוקשות 1 ו-2, וכי לא קיים כל שינוי בינהם.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

הבקשה להארכת מועד להישפט

.56 סעיף 8 (ג) **לחוק העבירות המנהליות תשמ"ו – 1985** קובע שמי שקיבל הודעת קנס מינהלי רשאי להודיע לתובע תוך 30 ימים מיום קבלת ההודעה כי ברצונו להישפט, ואז יחולו הוראות סעיפים 13 ו- 14 לחוק. כמו כן, סעיף 8 א (א) לחוק הניל קובע שמי שקיבל הודעת קנס רשאי להגיש ל התביעה בקשה לביטולה בתוך 30 ימים מיום שהומצאה לו ההודעה. סעיף 8(ח) לחוק קובע שמי שהגיש בקשה ל לבטל הודעת הקנס אינו רשאי להודיע על רצונו להישפט לפני שהוא הגיע למציאתו או לאחר שה טובע מחליט לדוחות את הבקשה, יהיה רשאי להגיש בקשה להישפט תוך 30 ימים מהמועד שבו קיבל את החלטת התובע.

במילים אחרות, החוק מאפשר למקבל הודעת הקנס לבחור בין שתי אפשרויות : לבקש להישפט וזאת תוך 30 ימים ממועד קבלת הודעת הקנס, או לפנות תחילת לטובע שיבטל את הודעת הקנס וזאת תוך 30 ימים ממועד קבלת ההודעה. באם ה טובע דוחה את בקשתו, אז יוכל להגיש בקשה להישפט תוך 30 ימים ממועד קבלת החלטתו של התובע.

.57 המבוקשת 1 קיבלה את הודעת הקנס לידיה ב- 7.12.2010. המבוקשת 1, ללא המבוקשת 2, פנתה באמצעות בא כוחה ב- 15.12.10 למשיבה וביקשה את ביטול הודעת הקנס. המבוקשת 1 קיבלה תשובה שבકשתה נדחתה והתשובה הגיעה לידי בא כוחה ב- 16.1.2011. לפיכך, המבוקשת 1 הייתה רשאית להגיש בקשה להישפט **לא יותר מיום 15.2.2011, אך לא עתה כהן**. המבוקשת 2, פנתה למשיבה רק ב- 8.3.2011 וביקשה להישפט על הודעת הקנס. המשיבה השיבה למבוקשת 2 שבકשתה נדחתה מאוחר וכבר חלף המועד להגשת הבקשה להישפט.

.58 משקיעתי שאין שוני מהותי בין המבוקשת 1 לבין המבוקשת 2, הרי שטיבועיהם של המבוקשים 1 ו- 2 שככיבור נודע למבוקשת 2 על הודעת הקנס באיחור ומכאן הפניה הנפרדת מטעם באיחור נוסף, דין להידחות. יחד עם זאת, הדבר לא מעלה ולא מוריד לעניין השאלה באם להאריך את המועד או לא, מאחר והטעם שבשלו החלטתי להאריך את המועד נועז בסיבות אחרות למגרי.

.59 ב- עפ"א (בידי ארכyi לעבודה) 14/05 סיוון תשס"ט בע"מ נ' מדינת ישראל (פורסם ב- "נבו", ניתן ב- 12.3.2006) נקבעו השיקולים שאמורים להנחות את בית המשפט בבאו

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

להחליט באם להיעתר לבקשת להערכת מועד להישפט לפי **חוק העבירות המנהליות תשמ"ו** – 1985. בפסקה 11 (ג) לפסק הדין הנ"ל נקבע, בין היתר, שיש לאפשר גמישות במתן ההחלטה מועד בנסיבות המתאימים לכך על מנת לאפשר ביקורת שיפוטית על החלטה ההחלטה מועד בנסיבות המתאימים לכך על מנת לאפשר ביקורת שיפוטית על ההחלטה המנהלית במתן הודעת הקנס. כמו כן, בפסקה 12 לפסק הדין נקבע שיש לשקל שיקולים סובייקטיבים ואובייקטיבים כגון נסיבות אישיות של הנקנס, ביצוע עבירות קודומות, היקף ביצוע העבירה והאם נפגעו זכויות או חירות יסוד. בפסקה 13 לפסק הדין נקבע שיש לזכור שהמסלול המנהלי (הודעת הקנס) הוא הכלל, ובעוד שהמסלול הפלילי (מתן אורה להישפט) הוא היוצא מן הכלל.

60. בנסיבות שבפני שוכנعني שיש להיעתר לבקשת להערכת המועד להישפט וזאת מכל הנימוקים שלහן :

א. המקרה שבפני מעורר שאלות עקרוניות סבוכות ומורכבות ביחסים שבין יהודים קראים ליהודים רבניים ;

ב. הودעת הקנס טומנת בחובה פוטנציאלי לחביא לכיליון האטלייז נשוא הודעת הקנס, ואשר פועל ברציפות מזה כארבעה עשורים וכל מטרתו לשרת זרם מאוד מסויים ביהדות, והוא ציבור הקראיים ;

ג. העובדה שמדובר בהודעת קנס ראשונה מסווגה, מאז **חקיקתו של חוק איסור הונאה בכשרות** בשנת 1983 ועד היום, שנמסרת לאטלייז שבניהול הציבור הקראי בישראל בשל שימוש בביטוי "כשר" ;

ד. העודה הקראיית עשו שימוש במילה "כשר" מכח אמונה דתית שלמה ובהסתמך על הלכה שהתפתחה במשך למעלה מ- 1,200 שנה ;

ה. המבקשת 2 קיבלה וממשיכה לקבל תקציבים מטעם המדינה לאספקת שירותים דת לציבור הקראי בישראל, כולל גם שירות שחיטה ואטלייז.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

סמכותו של בית המשפט לדון בתוקפה של הودעת הקנס

.61. לאחר שהחלטתי להיעתר לבקשה להארכת מועד עבור לדון בטענה שהועלתה על ידי המשיבה ואשר לפיה הטענות לגופו של עניין דין להישמע במסגרת הפליל החקרי, וכי ברגע שМОגש בקשה להארכת מועד להישפט איזי סמכותו של בית המשפט מצטמצמת לדיוון בבקשת להארכת מועד בלבד. טענה זו אינה מקובלת עלי.

.62. סעיף 13 לחוק העבירות המינימיות תשמ"ו – 1985 קובע כדלקמן :

הודיע אדם שברצונו להישפט על העבירה לפי סעיף 8 (א) או לפי סעיף 9 (ב)(3), או שרואים אותו לפי סעיף 9(ב)(2) כאילו הודיע כאמור, יגיש עליו תובע כתוב אישום, זולת אם ראה שלא לעשות כן, מטעמים מיוחדים שיירשו.

(ב) בית המשפט רשאי לקיים את המשפט גם אם הודעת מקבל ההודעה לפי סעיפים 8 או 9 כי ברצונו להישפט ניתנה באיחור כל עוד התקיימו התנאים האמורים בסעיף 8(א), בשינויים המחויבים, או מנימוקים אחרים שיופיעו בהחלטתו.

(ההדגשה – לא במקור)

בעת שמקבל הודעת הקנס מגיש בקשה לבית המשפט להארכת מועד להישפט ובית המשפט נעתר לבקשתו, הרי שבית המשפט רשאי "לקיים את המשפט" אם נמצא "נימוקים" לעשות כן, כאמור בסעיף 13 (ב) סיפה להוזק. הביטוי "קיים את המשפט" משמעתו ברורה, הינו דיון לגופו של עניין בתוקפה המשפטי של הודעת הקנס. הביטוי "קיים את המשפט" לא יכול להתייחס לשלב הבא של הדיון, והוא לאחר שהותבע החלטת להגיש כתוב אישום, מאחר ולשון סעיף 13 (ב) לחוק מדברת על "קיום המשפט" בשלב שאין עדין כתוב אישום ולמעשה יש בפני בית המשפט רק הודעת קנס מינימי ובקשה להארכת מועד להישפט. משוהג כתוב

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

אישורם, ברי שבית המשפט "רשאי לקיים את המשפט", ואני זוקק להוראת סעיף 13 (ב) לחוק העבירות המנהליות על מנת לעשות כן. לדעתו "לקיים את המשפט" בסעיף 13(ב) לחוק העבירות המנהליות ממשמעו דוין לגופו של עניין בתוקפה המשפטית של הודעה הקנס המינהלי, וזאת עוד טרם שהתוועח החליט על הגשת כתוב אישום לפי סעיף 13 (א) לחוק. הפרשנות הנ"ל באההprecedent בקשה של מקלט הקנס שיקבל את יומו בבית המשפט לטעון נגד תוקפה המשפטית של הודעת הקנס שנמסרה לו.

.63. הנימוקים שבעתויים החלטתי "לקיים את המשפט" (כלשון סעיף 13 (ב) לחוק העבירות המנהליות) הם אותם נימוקים שפורטו בסעיף 60 לעיל לפסק הדין בדבר הארכת המועד להישפט. לפיכך אעבור בעת לדון בעונאות הצדדים לגופו של עניין, לרבות בשאלות שהוריתן לצדדים לכתב בהן טיעונים משלימים.

שינויים במדיניות והפרת זכות הטיעון

.64. ההחלטה שבפני נשלט על ידי שתי מערכות דין : המשפט המינהלי והמשפט הפלילי. בפסקה נקבע כי בבסיסה של כל עבירה מינהלית מצוייה עבירה פלילית, אך האכיפה היא מינהלית ולא פלילית (בג"ץ 93/06 ד.ג. כל גדר בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר והתעסוקה, פורסם ב- "נבו", ניתן ב- 2.8.11, פסקה 15 לפסה"ד של כבוד השופט ארבל). על רשות מינהלית המפעילה סמכיותה על פי דין, לרבות מתן קנס לפי **חוק העבירות המנהליות** תשמ"ו – 1985 חלות החובות שטמteil עליה המשפט המינהלי, לרבות החובה לאפשר לפרט להשמע טענותיו בפניו קודם קבלת החלטה להטיל את הקנס (פס"ד ד.ג. כל גדר בע"מ, שצוטט לעיל, בדברי כבוד הנשיאה בייניש).

.65. **חוק איסור הונאה בכשרות תשמ"ג – 1983** הוא במהותו חוק פלילי שקובע איסור על הטיעית הציבור בהציגו של אוכל שאינו כשר כשר (בג"ץ 3944/92 מרבק – בית מטבחים בע"מ נ' הרכנות הראשית נתניה פ"ד מט (1) 285, 278 ; בג"ץ 91/22 אורלי ש. 1985 בע"מ נ' הרוב הראשי לבנה פ"ד מה (3) 817, 819). כמו כן, המשיבה, הרכנות הראשית לישראל, הינה גוף סטטוטורי שבבואה להפעיל את סמכיותה לפי **חוק איסור הונאה בכשרות** היא כפופה לכל כל המשפט המינהלי (בג"ץ 7471/05 בלדי בע"מ נ' מועצת הרכנות הראשית לישראל, פורסם ב- "נבו", ניתן ב- 20.6.07, פסקה 6 לפסק הדין של כבוד הנשיאה בייניש; בג"ץ 11157/03 אירוח גולן בע"מ נ' הרכנות הראשית לישראל, פורסם ב- "נבו", ניתן ב- 5.9.07, פסקה 9 לפסה"ד של כבוד השופט אור).

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

.66. בהליך שבפני המשיבה טענה שהודעת הכנס שנסקרה לבקשתם אינה מהוות שינוי מדיניות כלפי העדה הкратית. דא עק, לא ניתן להטעם מהעובדת שהודעת הכנס שבפני הינה הודעת הכנס **הראשונה והיחידה** מאז חקיקתו של **חוק איסור הונאה ב告诉她ות** בשנת 1983 ועד היום שניתנה לאטלייז בניהול העדה הкратית בשל השימוש במילה "בשך" (ראו דברי נציג המשיבה בפרוטוקול עמי 5 ש' 18 – 22, עמי 6 ש' 6 – 13). יובהר שעוד בטרם חקיקתו של **חוק איסור הונאה ב告诉她ות**, הוגשו כתבי אישום נגד מי שהשתמש במילה "כשר" ואין בידו תעודה כשרות מהרבנות הראשית, וזאת מכח ההוראות הכלליות של הדין הפלילי, כגון העבירה של קבלת דבר מרמה לפי סעיף 415 לחוק העונשין התשל"ז – 1977 (לדוגמא ראו: ע"פ 331/87 סלמה נ' מדינת ישראל פ"ד מב (2) 298). במקרה שבפני מדובר באטלייז שפועל מאז שנת 1971 ועד היום בראציפות ובאותה כתובות ובמהלך כל השנים נעשה במקום שימוש במילה "כשר" ורשות המדינה אף העניקו סיוע כספי למימון פעילותו. מעולם לא הייתה פעולה אכיפה נגד המבוקשות 1 ו- 2 או כל שוכר אחר שפועל באטלייז, על ידי העמדתו לדין בגין "הטעייה" הציבור בשל שימוש במילה "כשר".ברי, שהיעדר אכיפתו של חוק מסויים לא יכולה לשמש עילה להמשך הפרטו של אותו חוק, אך הדבר ממחיש שמדובר כאן במקרה מובהק של שינוי מדיניות לכל דבר ועניין.

.67. ודוק, השינוי במדיניות איננו מתבטא רק באטלייז המסויים שברחו דניאל 5 ברמלה נשוא הودעת הכנס, אלא מדובר בשינוי במדיניות כלפי **ציבור שלט** בישראל שמונה מספר רבבות אנשים, לגבי זכותו לעשות שימוש במילה "כשר" לפי ההלכה הкратית. כמו כן, האטלייז שברמלה מנהל על ידי המבוקשת 2 ואשר מעורבת, בדרגה זו או אחרת, בניהולים של אטלייזים הפעילים במתכונת דומה במקומות אחרים וזאת מטעם נציגת הציבור של הציבור הкратי בישראל. יזכיר כי המדינה מעבירה לבקשת 2 כספים מוקופת המדינה על מנת שתוכל למן שירותים מסוימים לווטו ציבור, בין השאר, בענייני שחיטה ואטלייז, וזאת ברמה כלל ארצית. ומכאן חששה של המבוקשת 2 שהמשיבה תמסור הודעות קנס, אשר דומות זו שבפני, לאטלייזים אחרים המדינה שמוכרים בשם "כשר" לפי ההלכה הкратית.

.68. לאור מערכת היחסים המיוחדת ששוררת בין המבוקשת 2 לרשויות המדינה השונות, כפי שפורט בהרחבה בפרקם הקודמים, לא יעלה על הדעת שינוי פתאומי במדיניות ייושנה מבלי לתת לבקשת 2 זכות טיעון. הכנס המנהלי שבפני נמסר לבקשת 1 ביום 4.11.2010 לאחר שהיתה כבר ביקורת קודמת ביום 13.9.2010 ונמסרה התראה לבקשת 1. יובהר כי התראה שנמסרה ביום 13.9.2010 לבקשת 1, **אייננה מלאה אחר החובה להענקת זכות**

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

טייעון. זכות טיעון ממשעה שלוחה הוועדה רשותית לבקשת 2 מטעם הגורמים הבכירים במשרדי הממשלה השונים, שעימם היא באה מגע ומקבלת מהם תקציבים למימון פעילותה. בהודעה יש לציין כי קיימת כוונה להפסיק את הסיווע הכספי בענייני שחיטה ואטלייז וכי ממועד עתידי מסויים ואילך יינקטו הליינים משפטיים כנגד אטלייזים של יהודים קראים שעושים שימוש במילה "CSR" ואין בידם תעוזות הכספי מטעם המשيبة. לאחר מכן, יש למסור לבקשת 2 את כל המסמכים הרלבנטיים שהיו בסיס לשינוי זה במדיניות. המבקשת 2 תזמין לדין לפני ההחלטה לשימוש השגותיה ולאחר מכן מכון תימסר לה החלטה מנומקת, על מנת שהבקשת 2 תוכל לשקל את עמדתה לצורך פניה לערכאות שיפוטיות.

.69. החלטה המונה מдинיות צריכה להיעשות בהליך מינהלי ראוי. היא מצrica בראש וראשונה קיומה של תשתיית עובדתית ועל הרשות לקיים מהלך מסודר של איסוף נתונים, מינונים ובדיקתם. בדין מסווג זה על הגוף המנהלי לשנות נגד עינוי את השיקולים החכמים שהיו כל השנים נגד עינוי רשות השלוון לדורותיהם ואת ההשלכות האפשרות של שינוי המדיניות. כמו כן, על ההחלטה לשנות מדיניות להיות מנומקת (בג"ץ 7120/07 **אסיף ינוב גידולים בע"מ נ' מועצת הרכבות הראשית**, פורסם ב- "נבו", ניתן ב- 23.10.07, פסקאות כו' וכז' לפסק דין של כבוד השופט רובינשטיין).

.70. במקרה שבפניו לא התרשםתי שהמשיבה החליטה על מתן הועדת הקנס לפי הכללים שפורטו לעיל. לא התקיים דין כלשהו במשרדי המשيبة ובתיוום עם משרד ממשלה נוספים משמעותיים תקציבים לבקשת 2 לקיום פעילותה בתנאי שירותה דת לעודה הקראית, לגבי שינוי המדיניות. המפקח מטעם המשيبة פעל על דעת עצמו, באופן עצמאי לחולותין, עת עבר ליד האטלייז באופן אקראי, והחליט על מתן התראה לאטלייז ולאחר מכן על מתן קנס. בנסיבות המוחדות של המקרה שבפני, מדובר בהתנהגות לא סבירה ולא מידתית.

.71. די באמור לעיל על מנת להוות על ביטול הועדת הקנס. הבסיס המשפטי לביטול הוא חן המשפט המינהלי (שינוי מדיניות ואי מתן זכות טיעון) והן המשפט הפלילי (הגנה מן הצדκ בשל הפרת כללי המשפט המנהלי). במקרה שבפני מדובר בשני צדדים לאותו מطبع.

.72. הטענה של הגנה מן הצדκ שמודגרת בסעיף 149 (10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] **תשמ"ב – 1982**, תומנת בחובה מייד של משפט מינהלי. בבוא רשות אכיפת החוק למסור

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

הודעת קנס לאזרוח או להגיש נגדו כתוב אישום שומה עליו לפעול בהתאם לכללי המשפט המינחלי והפרה של כללים אלה עשויה להוביל לקיומה של טענת הגנה מן הצדק שיש בה כדי להביא לבטלותו של ההליך שננקט כנגד הפרט (ישגב נקדימון הגנה מן הצדק, נבו הוצאה לאור בע"מ, תשס"ט – 2009 עמ' 139 – 166) (להלן – **נקדימון**).

בפסקה נקבע כי החלטות של רשותות הتبיעה בשאלת העמדת דין צרכות להיבחן כהחלטותיהם של רשותות מינחליות אחרות. ככל שיקול דעת שלטוני גם שיקול הדעת של טובע בהחלטתו להעמיד אדם דין צריך לעמוד בבחן הסבירות (בג"ץ 935/89 גנור נ' **היועץ המשפטי לממשלה פ"ד** מד (2) 513, 485 – 527). על פי המודל המינחלי של טענת "הגנה מן הצדק" הוקנעה בבית המשפט הפלילי הסמכות להפעיל ביקורת שיפוטית על רשותות הتبיעה והחקירה, וזאת מקום שההליך המנהלי של קבלת ההחלטה להעמיד אדם דין עומד בסתייה מהותית לעקרונות של "צדק והגנות משפטיות" (כלשון סעיף 149 (10) **חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב – 1982**). מקום שבו נטענת טענה של "הגנה מן הצדק" מן הרואוי לבחון את מידת "ນפסdotah" של התנחות הרשות בנפרד משאלת אשמתו או חפותו של הנאשם, שהרי גם אם אשמו גלויה וברורה על פני הדברים, אין בכך כדי למנוע מהם מלהנות מ-"הגנה מן הצדק", אם נתקיימו הנסיבות המיזידות המצדיקות זאת (בג"ץ 1563/96 **בצ' נ' היועץ המשפטי לממשלה פ"ד** נה (1) 529, 549 – 550). בהעלאת טענת הגנה מן הצדק יש מעין "תקיפה עקיפה" של ההחלטה להעמיד דין (ע"פ 4855/02 **בורוביץ נ' מדינת ישראל פ"ד** נט (6) 816).

לסיכום, העובדה שהמשיבה שניתה את מדיניותה כלפי הציבור היהודי הקראי שלא לאכוף **בג"ץ 1983** את **חוק איסור הונאה בנסיבות תשמ"ג** – 1983 בשל השימוש במילה "כשר", וזאת בניגוד לכללי המשפט המינחלי בדבר שינוי במדיניות ולא מתן זכות טיעון – מקימה לבקשת טענה של "הגנה מן הצדק" שיש בה כדי להביא לבטולות הודעת הקס, כאמור בסעיף 150 **חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] תשמ"ב – 1982**.⁷³

יחד עם זאת, למען שלמת התמונה, לדעתינו קיים מקור משפטי נוסף לבטולות הודעת הקס והוא **שהכיתוב "כשר בהשגת היהדות הקרהית"** אינו מהויה עברית, כפי שיובהר בפרק הבא.⁷⁴

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

שלט הנושא כתוב "כשר - בהשגת היהדות הקראית" : האם עבירה ?

75. סעיף 8 א (א) ו- (2) **לחוק העבירות המנהליות תשמ"ו – 1985** מסמיך טובע לבטל הודעה
קסם באם התקיימו אחת מהעלויות שלහן :

- א. העבירה לא נעברה או שהיא לא נעברה בידי הנקסס ;
- ב. בנסיבות המקרה אין עניין לציבור בהמשך ההליכים.

76. בנסיבות המוחdot של התקיק שבפני לא ברור לי מטעוני המשיבה מה העניין שיש לציבור
בהמשך ההליכים המשפטיים הנובעים מההודעת הקנס. מכל מקום, החלופה הראשונה לפיה
"העבירה לא נעברה" מזכירה את לשון סעיף 149 (4) **לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]**
התשמ"ב – 1982 ואשר לפיו לאחר תחילת המשפט הנאשם רשאי לטעון טענות מקדיות
שלפייהן "העובדות המתוירות בכתב האישום אין מהוות עבירה".

77. על מנת לבחון אם הכתוב "כשר - בהשגת היהדות הקראית" מהוות עבירה על סעיף 3
ל**חוק איסור הונאה בכשרות תשמ"ג – 1983**, או לא, יש לבחון תחילתה תכליתו של חוק
זה. בפסקה נקבע כי **חוק איסור הונאה בכשרות**, כמו כן הוא, כל מטרתו היא למנוע
הונאה בכשרות. מדובר בחוק חילוני שבתכליתו דומה לחוק הגנת הצרכן תשמ"א – 1981
וכל מטרתו למנוע הטעית הצרכן שמדובר במסדר "כשר" כאשר אינו כזה. אין מטרת החוק
כפייה דתית, והחוק גם לא מיועד לכפות על מי שאינו שומר מצוות כי יאכלו מזון כשר.
השאלה היחידה הנשאלת היא אם יש במעשה או במחדריו של המוכר כדי להביא להונאה
הצרכן בנושא כשרות המזון, הא ותו לא. חוק זה לא נקט כל עמדה במערכת היחסים שבין
ה国度 למדינה ואין בו כל התערבות של המדינה בעניינו הפרטאים של האדם (בג"ץ 7203/00 ;
معدני אביב אוסובולנסקי בע"מ נ' מועצת הרבנות הראשית פ"ד נו (2) 196, 205 – 211 ;
בג"ץ 22/91 אורלי ש. 1985 בע"מ נ' הרב הראשי לבניה פ"ד מה (3) 817, 820 ;
בג"ץ 5009/94 מיטרל בע"מ נ' מועצת הרבנות הראשית לישראל פ"ד מה (5) 617, 623).

ב- בג"ץ 465/89 **رسקין נ' המועצה הדתית ירושלים** פ"ד מד (2) 686, 673, כבוד השופט אור
אמר את הדברים הבאים :

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

"הוא שאמרנו לעיל, החוק בה לקבע את "הגראין הקשה" של דרישות בדבר כשרות המזון כתנאי למטען תעוזת הכלר. "גראין קשה" זה, כך יש להבין את כוונת החוק, שווה הוא בכל אתר ואטר בארץ. כל מי שדרישותיו רבות יותר ומקפיד הוא בכל דין ההלכה, יכול שעיל סמך דברי רב או פוסק, המקובלים עליו, ימנע מלאכול בבית אוכל מסוימים. אך אם כך יעשה, יהיה זה לא מושם אי כשרות האוכל באותו מקום, במובן שהחוק התכוון אליו, אלא מנימוקים אחרים, הקשורים באמונתו וברצונו לקיים דין הלכה אחרים."

ובהמשך בעמ' 689 לפסק הדין הנ"ל, כבוד השופט ב' קבע כי :

"קל וחומר שאין המשיבים רשאים לחתום בחשבון היבטים הזרים לחלוtein לנושא כשרות המזון, כגון השתיקותם של מפעלי בית האוכל לזרם זה או אחר ביהדות, או ערכות טקסיים בו שהינן מסיבה זו או אחרת למורת רוחם של המשיבים".

על מנת לקבוע האם הביטוי "קשר בהשגת היהדות הקראית" מהוועה עבירה על סעיף 3 לחוק איסור הונאה בכשירות תשמ"ג – 1983, יש לבחון האם הכתוב הנ"ל יש בו משום "הטעייה" של הציבור לחשוב שמדובר בבשר "בשר". הדבר מעלה גם שאלה נוספת, באיזה ציבור מדובר, האם הציבור הקראי או הציבור הרבני.ברי שהכתוב הנ"ל אינו מהוועה הטעה של הציבור הקראי. נותר לבדוק אם הכתוב האמור מהוועה הטעה של הציבור הרבני.

ב- ע"פ 331/87 יהודה סלמה נ' מדינת ישראל פ"ד מב(2) 298, נדון מקרה שבו אדם תלה שלט מעל האטלייז שבניהולו, לפני חקיקתו של חוק איסור הונאה בכשירות, עם הכתוב "בשר". האותו לא. לבעל האטלייז לא הייתה תעוזת כשרות מטעם הרבנות הראשית. במקרה זה הוגש נגדו כתב אישום שייחס לו עבירה של קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 לחוק העונשין התשל"ז – 1977. כבוד השופט נתנויהו בעמ' 306 לפסק הדין קבעה כי :

"איני רואה צורך לקבוע בשאלת, אם לפי הדין העברי יכולبشر להיות כשר גם ללא השגחה ופיקוח של הרבנות, ואם די לו שנשחט

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

שחיטה כשרה משומש להשאלה הרלוונטיות לעניינו היא, מה מבינים עשה המצח והציבור שככלפיו עשה המצח. לדעתי לא יכול להיות ספק, כי בעיני הציבור היהודי אין כשר אלא בהשחתה של הרבנות, וכיسلط, תעודה או אמרה, כי בשר הינו כשר, יתפרשו על ידי אדם יהודי מן היישוב, כי הבשר כשר בהשחתה ובאישור של הרבנות, ולא, כביטויו של השופט קמא, שהוא כשר לפי "בית מדרשו" של המערע".

.79. צא ולמד, כאשר כתובים "כשר" **בלבד**, האדם היהודי מן היישוב מבין שמדובר בקשר בהשחתת המשיבה. מסקنتי היא שאם נוסיף כי טוב שמננו ברור שהמשיבה לא מפעילה שום השחתה במקומם, היהודי מן היישוב לא יוטעה. באם מוסיפים את הכיתוב "בהשחתת היהדות הקראית" ברור שייהודי רבני מן היישוב לא יכול לטעת ולחשוב שנמcker במקומות בשר שנשחת בהשחתת הרבנות הראשית, שמייצגת את הזרם היהודי הרבני - אורתודוקסי, ונבדلت מיהדות הקראית.

.80. היהדות הקראית איננה זרם חדש ביהדות שהציבור הרבני מן היישוב בשומו ובראותו המיליה "קראי" לא יהיה לו שמקץ של מושג במה מדובר. מדובר בזרם שכבר קיים, בצד היהדות הרבנית, מזוה למעלה מ- 1,200 שנה. בהלכה הרבנית יוחדו לקראים פרקים שלמים, שחילקום כוללים דברים לא מחמיאים כלפי העדה (חחלمام אמרות כגון ספק ממזר, ופסול חיתון וכלה ללא יהודי). הפולמוס שבין רבניים לקראים על סדר היום הציבורי בפסקה (בימ"ש עליון, בת דין הראויים האזרחיים וגם בבית הדין הרבני הגדול). הוקמה ועדת ציבורית בראשות שופט בית משפט עליון ובהשתתפות נציגי ציבור (דו"ח ועדת זילברג). הנושא הגיע לידיים על במת הכנסת בהקשר של הצעות החוק שהוגשו בעניינים. הקראים זוכים להתייחסות במאמריהם אקדמיים ולא אקדמיים של הציבור הרבני בכללותם. משרדי ממשלה שונים בהםים איתם מגע על בסיס קבוע ומקרים להם תקציבים שונים למימון שירות הדת שלהם, בנפרד ובموבחן מהציבור הרבני. בנסיבות אלה, האמן היהודי רבני יכול לסביר שהבשר שנמcker באטלייז נשוא הכנס המינהלי שבפניו הוא "כשר" בהשחתת המשיבה ? לדעתי התשובה לכך היא שלילית.

.81. חיזוק למסקنتי שהשימוש בביטוי "כשר – בהשחתת היהדות הקראית" איננו מהווע עבריה אני מוצא בשורת המסמכים שהוגשו מטעם המבקשים ואשר מעידים שהמדינה, מזוה

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הלאומית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

עשרות שנים, מימנה (וממשיכה לממן) **שירותי שחיטה ואטלייז** לעדה הקראית תוך התרת
השימוש במילה "כשר" :

א. מכתב מיום 13.1.1976 מטעם משרד הדתות ואשר לפיו תקציב העדה הקראית לשנת 1977 יעמוד על סך של 1,251,860 לירות ישראליות. לכתב מצורפת רשימת נושאים שלמענם נקבע התקציב, והם כוללים בין השאר שכר של "שוחט", היינו שוחט לפי ההלכה הקראית, וזאת במספר מקומות בארץ שבהם מתגוררים קראיים. ואם לא די בכך, ישנה גם השתתפות בחזקת האטלייז ברמלה בסך של 10,000 לירות ישראליות (שהוא אותו אטלייז נשוא הכנס המנהלי שבפני ואשר החל בפעילותו לפני שנת 1976 וממשיך להתנהל עד היום כאטלייז באותה כתובות) ;

ב. מכתב (לא תאריך) מטעם משרד הדתות ובו רשימת הנכסים שבניהול העדה היהודית הקראית בישראל, ברמה כלל ארצית, ואשר מקבלים סיוע ממשרד הדתות לתחזוקתם השותפת וביניהם האטלייז שברחוב מנחים דניאל 5 ברמלה, הוא האטלייז נשוא הודעת הכנס המנהלי שבפני.

ג. הסכם מיום 13.12.1989 בין נציגים של העדה הקראית באשדוד לבין הרב הראשי לעיר אשדוד, היינו נציג הרכבת הלאומית לישראל בעיר אשדוד. ההסכם נושא כותרת "הסכם זכרון דברים להתר שחיטה ליהודים הקראיים" לפיו :

"מוסכם בזה כי תתאפשר שחיטה ליהודים הקראיים בהתאם לתנאים הבאים :

- א. שחיטה ליהודים הקראיים תערץ בסיום שחיטת היהדות הרבנית ביום בשבוע.
- ב. כל עוף שישחט ע"י השוחטים הקראיים יוחתם בחותמת "כשר היהודים הקראיים".
- ג. מוסדות הקהילה מתחייבים לספק את העופות הנשחטים על ידם לבני קהל היהודים הקראיים בלבד."

ד. מכתב מ-30.9.1971 מעיריית רמלה לモזכיר העדה הקראית בעיר ואשר להן נוסחו :

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתה הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

"לכבוד"

מציר העדה הקראית

רמלה

אדון נכבד,

הנדון : אטלייז לעדה הקראית

כידוע לכם נפתח ברמלה מול תוגבה אטלייז חדש שבعليו קראים.

בהתאם לצו משרד הפנים חייב כל בעל אטלייז לעדה הקראית להציג שלט בחילון הרואה שבאטלייז זה נ麥ר בשר מחricht קראיים.

לפיכך אנו דורשים להציב שלט כנ"ל ללא דיחוי נוסף.

יחד עם זאת הריני להודיעכם כי ועדת משנה לתוכנו ולבניה תדון בקרוב שנית בבקשת בעל האטלייז לאישור המקום לייעודו.

בכבוד רב,
אליהו ס. לוי
ראש העירייה "

(ההדגשה במקור)

לאחר שהוגשו המסמכים המשלימים הנ"ל מטעם המבקשות הוריתי למשיבה למסור את תגובתה. המשיבה בתגובה חוזרת על הטיעון הכללי שאין בידי המבקשים תעוזת כשרות לפי חוק איסור הונאה בכשירות התשמ"ג – 1983 ולכן הקנס המינהלי בעינו עומד, אך לא התייחסה כלל למסמכים שפורטו לעיל. 82

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

.83. בנסיבות אלה, הנני קובע כי דין הودעת הכנס המנהלי **להתבטל** לאחר והשימוש בכיתוב "כשר בהשגת היהדות הקרהית" על גבי שלט של האטלייז איננו מהוות "הטעיה" של הציבור ולכן איננו מהוות עבירה לפי סעיף 3 לחוק איסור הונאה ב告诉她ות תשמ"ג – 1983. יובהר שהקביעה "אין עבירה" הינה בבחינת עילת ביטול עצמאית ונפרדת מהקביעה בפרק הקודם שדין הודעת הכנס להתבטל בשל אי מתן זכות טיעון ושינוי במדיניות בגיןוד למשפט המנהלי.

.84. המפקח מטעם המשיבה טען בדיון שהתקיים לפני ב- 13.9.11 שם נתיר לקראים לעשות שימוש בביטויי "כשר" ללא אישור המשיבה הדבר יוצר "מדרון חלקלאק", ככלונו, לקבוצות אחרות לעשות שימוש בביטוי זה מעל בתים עסק שבניהולם ובבעלי לקבלת תעוזת השר מהמשיבה (פרוט' עמי 5 ש' 12 – 14). טענה זו איננה מקובלת עלי. לדעתו הקביעה שהכיתוב "כשר בהשגת היהדות הקרהית" איננו מהוות עבירה אין ללמידה ממנה מאומה לעניין מקרים אחרים שבהם גוף פרטיא כלשהו או זרם אחר ביהדות יחליט לנחל אטלייז עם הכתוב "כשר בהשגת...", ללא קבלת תעוזת השר מטעם המשיבה. ודוק, הסיג "בהשחת" כשהעצמו איננו האלמנט ש לבטל את פליליות המעשה אלא תוספת המילים "היהודים הקרהית". הביטוי "היהודים הקרהית" הוא זה שמנטREL את אלמנט "הטעיה" שהאטלייז מחזיק בתעוזת השר מטעם המשיבה, וזאת בשל המצב המיעוד של היהדות הקרהית, שהיא עדה נפרדת עם מנהגים שונים מלאה של המשיבה ומוחנים ממנה.

ב-בג"ץ 47/82 קrown התנוועה **לייהודים מתקדמת בישראל נ' שר הדזות פ"ד מג (2) 661** נדונה השאלה אם רב רפורמי, שלא הוסמך על ידי הרכבת הראשית, יכול לשמש כרושם נישואין. העותרים טוענו לאפליטם ביחס לציבור הקרה יש לו רושם נישואין הופעל ללא הסמכה מטעם הרכבת הראשית. טענת האפליטה נדחתה על ידי כבוד המשנה לנשיאה השופט בלבד, מאחר וציבור הקרים הוא מקרה ייחודי וחיריג שלא ניתן ללמידה ממנו לעניין זרים אחרים ביהדות, כגון הזרם הרפורמי, שמעולם לא התפלג מהזרם המרכזי הרבני (עמי 690 – 691 לפסח"ז). לעניות דעתך, דבריו של כבוד המשנה לנשיאה השופט בלבד בעניין רב רושם נישואין קראי שהותר לו לפעול ללא הסמכה מטעם הרכבת הראשית, בגיןוד לזרים אחרים ביהדות, הם טובים ונכונים גם לעניין סוגיית הקשרות בתיק לפני.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבת הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשרות

הטענה בדבר פגיעה בחופש הדת וחופש המצפון

.85. המבוקשות טענו שהודעת הכנס פוגעת בחופש הדת והמצפון וייש בה אלמנט של כפייה דתית. יאמר כבר עתה **שאיני מוצא צורך לדון בטענה הניל'**, וזאת מאחר וכבר קבעתי שיש לבטל את הודעת הכנס מטעמים אחרים. הטענה בדבר פגעה בחופש הדת וחופש המצפון של הציבור הקראי בישראל על ידי כפיית ההלכה הרבנית עליהם עלתה בעבר בהקשרים שונים. בית המשפט העליון קבע שמן הרاوي שנושא רגש זה יוכרע על ידי בית המשפטים ולא על ידי בתי המשפט (דברי בבוד השופט לנדווי ב- בג"ץ 30/76 סיהו נ' **ביה"ד הדתי לעדת היהודים הקראים** פ"ד לא (1) 13 – 20). זו גם עמדתו של השופט זילברג שיש להסדיר בחקיקה את המועד האישי של הציבור הקראי בישראל (**דו"ח ועדת זילברג**). ואכן הוגש הצעות חוק בכנסת להסדרת מעמדה של העדה הקראית, כפי שпорט לעיל, אך לא עברו. יתרה מזאת, גם כאשר העדה הקראית עתרה לבג"ץ לחייב את הממשלה להכיר בה "כעדה דתית" על מנת שתוכל לפעול באופן אוטונומי בענייני שירות דת, בנפרד מהיהדות הרבנית האורתודוקסית, עתירתה נדחתה (בג"ץ 866/78 מורד נ' **ממשלה ישראל** פ"ד לד (2) 657). הנימוק לדחית העתירה היה הן מחמת הסתייגות מהבקשה עצמה והן מחמת הידר התערבות בשיקול הדעת של הממשלה. ממשלות ישראל לדורותיהם ראו לנכון שלא להכיר **ביהודים הקראים** כעדת דתית נפרדת ועצמאית מהזרם המרכזי האורתודוקסי.

.86. במלils אחרות, רשות השלטון השונות, לדורותיהם, לא מצאו לנכון להסדיר בצורה ברורה את הסטטוס המשפטי של העדה הקראית בישראל, וזאת מאז קום המדינה ועד הימים. לאורך השנים נמצאו פתרונות אד הוק לאספקת שירות הדת לציבור הקראי, על ידי מתן תקציבים לעדה באמצעות גוף פרטני כגון המבוקשת 2, ולא על ידי גוף ממלכתי רשמי. הדבר רק מלמד על רגשותה של הטענה שמדוברות המבוקשות בדבר "כפייה דתית" ביחס לרבניים וקראים. כמו כן, חוסר המשע הממלכתי מעיד אלפי עדים על קושי אדי להגיע לكونצנזוס.

.87. הטענות נגד hegemonia של היהדות האורתודוקסית הרבנית בענייני מתן שירות דת ליהודים, אין טענות חדשה. טענות מעין אלה הועלו בבתי המשפט עוד בתקופת המנדט הבריטי על ידי זרים בהדות שלא קיבלו את מרotta של "כנסת ישראל". העמדה הקלאסית של בית המשפט העליון, הנו בתקופת המנדט והן לאחר קום המדינה, הייתה ששמירה על ה-"סטטוס קוו" הנוכחי משרת אינטרס חיוני מובהק של שמירה על הסדר

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

הציבורי (בג"ץ 47/82 קrown התנועה ליהדות מתקדמת בישראל נ' שר הדזנות פ"ד מג (2) 661,
692 – 693, דברי כבוד המשנה לנשיא השופט אלון). בפולמוס שבין "דעת" ל-"מדינה" יש
הטענים שיש לעשות הפרדה בין שני העולמות ויש הטוענים שיש לעשות מיזוג. בפולמוס
דיןامي זה קיימת דעתה שאין כל פסול בכך שהמדינה תספק שירותים דת ותפקיד את הסמכות
הבלעדית במטען שירותים דת ליהודים זרים מסוימים ביהדות, ולא זרם אחר. כמו כן, לפי
המחזיקים בדעה זו, ההערכה של זרם אחד על זרם אחר צריכה שתיעשה בחוק מיוחד. ראו :

הדר ליפשיץ ו-גדעון ספיר "שירותי הדת היהודים בישראל – דיון נורמטיבי וניהולי לקרהת
רפורמה" **מחקר משפטי** כג' (תשס"ז – 2006) 117 – 160.

.88. מן הראוי לציין שבמקרים רבים בבית המשפט העליון שביהם עלתה הטענה בדבר "חופש
הדת" למול "חופש מדת", על ידי זרמים אחרים ביהדות כגון רפורמים או קונסרבטיבים,
כנגד הזרם המרכזי האורתודוקסי, הדיון בענויות שהוועלו נעשה בהרכב מורחב. נביא אך
מספר דוגמאות לכך :

.א. בג"ץ 47/82 קrown התנועה ליהדות מתקדמת בישראל נ' שר הדזנות פ"ד מג (2) 661.
כאן נדונה השאלה האם רב רפורמי, שלא הוסמך על ידי הרבנות הראשית, יכול
לשמש כרשות נישואין. במקרה זה הדיון התקיים בפני הרכב מורחב של 5 שופטים.

.ב. בג"ץ 699/89 הופמן נ' מועצת עיריית ירושלים פ"ד מה (1) 678. כאן נדונה השאלה
באם ניתן לצרף חברים במועצות דתיות מי שמזוהים עם התנועה ליהדות
מסורתית וה坦ועה ליהדות מתקדמת. העתירה נדונה בהרכב מורחב של 5 שופטים.

.ג. בג"ץ 2597/99 טושביים נ' שר הפנים (פורסם ב- "ນבו", ניתן ב- 31.3.2005).
במקרה זה נדונה השאלה האם יש להכיר בגיור רפורמי וקונסרבטיבי שנערך בחו"ל
לענין **חוק השבות תש"י – 1950**. השאלה נדונה בהרכב מורחב של 11 שופטים.

.ד. בג"ץ 2901/97 נעמת – תנועת נשים עובדות ומתקדבות נ' שר הפנים פ"ד נו (2) 721.
בעתירה הנ"ל נדונה השאלה האם ניתן לרשום במרשם האוכלוסין "כיהודי" אדם
שהתגיר שלא על פי היהדות האורתודוקסית. השאלה נדונה בהרכב מורחב של 11
שופטים.

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרבנות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור ההונאה
בכשרות

.89 הדוגמאות הניל רק ממחישות עד כמה סבוכה ומורכבת היא הסוגיה של יחסינו הגומלין בין "דת" ל-"מדינה", והאיזונים העדינים שיש לערכו בין הזרמים השונים בתוך היהדות "הרבענית" (אורתודוקסים מחוד למול רפורמים וכונסරבטיבים מאידך). קל וחומר שהיחסים בין רבנים (אורתודוקסים) לבין קראים הם מורכבים אף יותר בשל השוני ביניהם בשאלת האמונה בtorah שבעל פה.

השאלה באם עת שהמשיבה מפעילה את סמכותה על פי **חוק איסור ההונאה בכשרות תשמ"ג – 1983** ומוסרת לבקשת הוועדה קנס בגין השימוש במילה "כשר" הדבר מהוויה "כפיה דתית" קטעת המבוקשות, או לא, היא סוגיה ציבורית סבוכה ומורכבת, **שאני רואה צורך לדון בה וגם לא להכריע בה**, וזאת לאחר שאלת תוקפה המשפטי של הוועדה **הकנס כבר הוכרעה על ידי בהסתמך על נימוקים אחרים**.

סוף דבר

- .90 לאור כל האמור לעיל, הנני קובע כדלקמן :
- א. הנני נעתר לבקשת של המבוקשות 1 ו- 2 להארכת موعد להישפט ;
  - ב. הנני קובע שלבקשת 2 יש מעמד לכל דבר ועניין בהליך שבפני, וזאת גם אם מבחינה פורמלית הוועדה הקנס נרשמה רק על שם המבוקשת 1 ;
  - ג. בתיק שבפני קיימים נימוקים מיוחדים שמצדיקים דיון לגופו של עניין בשאלת תוקפה המשפטי של הוועדה הקנס, וזאת כאמור בסעיף 13 (ב) **לחוק העברות המנהליות תשמ"ו – 1985** ;
  - ד. מסירת הוועדה הקנס לאטלי שברחוב דניאל 5 ברמלה בשל כך שנעשה בו שימוש במילה "כשר" מבלי לקבל תעודת הכשר מטעם המשיבה, מלמדת על שינוי במדיניות כלפי המבוקשת 2 וככלפי כלל ציבור היהודים הקראים בישראל ;
  - ה. הוועדת הקנס ניתנה תוך הפרת כללי המשפט המנהלי בדבר זכות הטיעון ושינוי במדיניות ;

בית משפט השלום ברמלה

תל"פ 11-04-39003 כהן ואה' נ' הרכבתות הראשית לישראל/היחידה לאכיפת חוק איסור הונאה
בכשירות

1. הפרת כללי המשפט המינ哈利, כאמור לעיל, מקימה לבקשת טענה של "הגנה מן הצדק" מכח המשפט הפלילי, אשר מובילה לבטולותה של הودעתה הנקס, וזאת כאמור בסעיף 150 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש] תשמ"ב - 1982;
  2. הודעתה הנקס בטלה גם מן הטעם שהicityוב "כשר בהשגת היהדות הקרהית" אין בו אלמנט של "הטעייה" לציבור כמשמעותו זיה לעניין סעיף 3 לחוק איסור הונאה בכשירות תשמ"ג - 1983, ולפייך הכicityוב האמור אינו מהווע עבריה.
  3. הליצי הגביה שננקטו כנגד המבוקשת 1 בגין הודעתה הנקס על ידי המרכז לגביה קנסות, לרבות צו העיקול, מבוטלים גם הם.
- בנסיבות העניין, אין צו להוציאות.

זכות ערעור לכבוד בית המשפט המחווזי במחוז מרכז תוך 45 ימים.

ניתנה היום, י"ד חשוון תשע"ב, 14 נובמבר 2011, במעמד הצדדים.

הישאם אבו שחאדה, שופט